

2022-2023 оқу жылына элективті пәндер каталогы

1. **Кафедра:** Әлеуметтік медициналық сақтандыру және қоғамдық денсаулық.
2. **Дайындық деңгейі** – Бакалавриат.
3. **Мамандығы:** «Қоғамдық денсаулық сақтау»
4. **Курс-1,**
5. **2 семестр**
6. **Элективті пәннің атауы:** «Мамандыққа кіріспе»
7. **Кредит саны-4/120**

Мақсаты: Студенттерде келесі курстарда тереңдетіп оқытылатын пәндердің түсіну негіздерін қалыптастыру. Студенттерде бейіндеуші пәндерін әрі қарай түсініп оқу үшін қажетті құзыреттіліктерді қалыптастыру.

8. Міндеттері:

- Студенттерді келесі курстарда тереңдетіп оқытылатын пәндердің негізгі түсініктерімен таныстыру.
- Студенттерді денсаулық сақтаудың дамуы, мемлекеттік саясаты мен стратегияның негізгі сұрақтарымен таныстыру.
- Студенттерге өзі таңдаған мамандық, қоғамдық денсаулық, денсаулық сақтау жүйесінің құрылымы мен жұмысы туралы түсінік беру.
- Кәсіби қызметке тұлғалық қарым-қатынасты қалыптастыруды үйрету.

9. Пән таңдауды негіздеу «Мамандыққа кіріспе» пәні 1 курс студенттеріне келесі курстарда тереңдетіп оқытылатын пәндердің негізгі түсініктерін береді. Бағдарламаның мазмұны қоғамдық денсаулық, денсаулық сақтау жүйесі және оның қызметтерінің құрылымы мен жұмысы туралы біртұтас түсінікті қалыптастыруға бағытталған. Пәннің бағдарламасы студенттерді денсаулық сақтаудың дамуы, тіршілік ету ортасының табиғи және антропогендік сипаты бар қолайсыз факторларының денсаулыққа әсер ету мәселелері; халық денсаулығын нығайту саласындағы мемлекеттік саясаты мен стратегия туралы негізгі сұрақтарымен таныстырады. «Мамандыққа кіріспе» пәні студенттерде профилактикалық құрамдасын күшейтуге бағытталған денсаулық сақтау саласындағы мемлекеттік саясатты түсінуіне негіз болып табылады. Және де студенттерде бейіндеуші пәндерін әрі қарай түсініп оқу үшін қажетті құзыреттіліктерді қалыптастыруға көмектеседі.

10. Оқытудың нәтижесі.

Білім мен түсіністік

Білім мен түсінікті қолдану (осы саладағы озық білімді элементтерін қоса алғанда оқылатын саласында білімін көрсете білу және түсіну): Қазақстан халқының денсаулығы туралы заманауи жағдайды біледі. Қоғамдық денсаулықтың заманауи концепцияларын түсінеді. Аурулардың приоритетті сыныптарының медициналық және қоғамдық маңыздылығы туралы біледі. Халық денсаулығын қорғау приоритеттерін біледі.

Білімді қолдану және түсіну (осы білімі мен түсінігін кәсіби деңгейде қолдану): Ғаламторда деректер іздестірудің әдістері мен білімдерін қолданады. Оқулық, ғылыми және анықтамалық әдебиетті алға қойылған мақсаттарды шешу үшін қолданады.

Ойлауды қалыптастыру (зерттеп отырған саласындағы дәлелдерді қалыптастыру және проблемаларды шешу): Денсаулық сақтау бағдарламалары және алдын-алу іс-шаралары тиімділігінің қағидаларын қалыптастырады.

Коммуникативтік қабілеттер (ақпаратты, идеяларды, проблемаларды және шешімдерді мамандарға да, мамандар еместерге де хабарлауға): Зерделенген пәні бойынша студенттерге, оқытушыларға, емтихан алушыларға білім беруге қабілетті.

Білім беру дағдылары немесе оқуға деген қабілеттері (әлеуметтік, этикалық және ғылыми көзқарастарды ескере отырып пайымдауларды қалыптастыру үшін ақпаратты жинау және оны талдауды жүзеге асыру): Халық денсаулығы туралы ақпарат жинауға қабілетті. Халық денсаулығын нығайту және қолайсыз факторлардың әсерін жою туралы

ұсыныстарды өндеуге қабілетті. Заманауи техникамен жұмыс істеу машықтары бар және кәсіптік қызмет саласында ақпараттық жүйелерді қолдануды біледі.

Реквизитке дейінгі: Мектеп пәндері.

Реквизиттен кейінгі: Қоғамдық денсаулық сақтау, биостатистика.

12 . Әдебиет:

Негізгі:

1. Лекционный комплекс по дисциплине: "Глобальное здравоохранение" : лекций / каф. общественного здравоохранения-1. - Шымкент : ЮКГФА, 2016. - 17 с.
2. Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение : учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова. - 3-е изд., перераб. и доп. ; Мин-во образования и науки РФ. Рек. ГОУ ВПО "Первый гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 544 с.
3. Бөлешов, М. Ә. Қоғамдық денсаулық және денсаулықты сақтау : оқулық / М. Ә. Бөлешов. - Алматы : Эверо, 2015. - 244 бет с.
4. Денсаулық сақтау жүйесінде алғашқы дәрігерлік - санитарлық көмек приоритеті ретінде : дәріс кешені / ОҚМФА. "Қоғамдық денсаулық сақтау - 1". - Шымкент : [б. и.], 2015. - 36 б. с.
5. Биғалиева, Р. К Әлеуметтік медицина және денсаулық сақтауды басқару: оқулық / Р. К Биғалиева. - Алматы : Эверо, 2014. - 560 бет. с.
6. Медик, В. А. Общественное здоровье и здравоохранение: учебник / В. А. Медик, В. К. Юрьев. - 2-е изд., испр. и доп. ; Рек. ГОУ ВПО "Моск. мед. акад. им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 608 с. : ил.
7. Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение : учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова ; М-во образования и науки. - 3-е изд., перераб. и доп ; Рек. ГОУ ВПО "Первый Моск. гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 544 ил.
8. Бөлешов, М. Ә. Қоғамдық денсаулық және денсаулықты сақтау : оқулық / М. Ә. Бөлешов ; ҚР БҒМ. - Алматы : ҚР жоғары оқу орындарының қауымдастығы, 2012. - 256 бет. с.
9. Применение методов статистического анализа для изучения общественного здоровья и здравоохранения: учеб. пособие / под ред. В. З. Кучеренко. - 4-е изд., перераб. и доп. ; Рек. Учеб.-метод. объед. по мед. и фарма образованию вузов РФ. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2011. - 256 с.
10. Дәулетбаев, Д. А. Әлеуметтік медицина және денсаулық сақтауды басқару : оқу құралы / Д. А. Дәулетбаев, А. Ш. Әлназарова, Б. А. Әлсейітов. - Алматы : Эверо, 2011.

Қосымша әдебиеттер

1. Куратко, Д. Ф. Кәсіпкерлік :теория,процесс,практика = Entrepreneurship : монография / Д.Ф.Куратко ; ауд.М.Қыстаубаева [және т.б.]. - 10-бас. - Астана : Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 480 б. с. : (Рухани жаңғыру).
2. Аканов, А. Здоровье населения и здравоохранения Республики Казахстан = Population Health and Care of the Republic of Kazakstan (White Paper) : монография / А. Аканов, Т. Мейманалиев. - ; Рек. к изд. Учен. советом КазНМУ им. С. Д. Асфендиярова. - Алматы : Эверо, 2014. - 80 с.
3. Аканов, А. Здоровье населения и здравоохранения Республики Казахстан = The White Paper-2 : монография / А. Аканов, Т. Мейманалиев, К. Тулебаев. - ; Рек. к изд. Учен. советом КазНМУ им. С. Д. Асфендиярова. - Алматы : Эверо, 2014. - 85 с.
4. Тель, Л. З. Кодекс здоровья . Евроазиатская система. Сохранения здоровья: монография / Л. З. Тель. - 6-е изд. - Алматы : Эверо, 2012. - 152 с.
5. Тель, Л. З. Энциклопедия здоровья. Здоровье и долголетие. Теория и практика: энциклопедия / Л. З. Тель. - Алматы : Эверо, 2011. - 736 с.
6. Тель, Л. З. Наука о процессах здоровья и выздоровления - валеология - философия жизни : науч. изд. / Л. З. Тель. - Алматы : Эверо, 2011. - 680 с.

7. Здоровье населения региона и приоритеты здравоохранения : учебник / под ред. О. П. Щепина. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2010. - 384 с.
8. Қазақстан Республикасының халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы кодексі [Мәтін] = Кодекс Республики Казахстан о здоровье народа и системе здравоохранения : законы и законодательные акты / ҚР денсаулық сақтау министрлігі. - Астана : Б. ж., 2009. - 320 бет. с.

Электронды ресурстар

1. Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение [Электронный ресурс] : учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова. - 3-е изд., перераб. и доп. - Электрон. текстовые дан. (43,1Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. диск (CD-ROM).
2. Денсаулық сақтау жүйесінде алғашқы дәрігерлік - санитарлық көмек приоритеті ретінде [Электронный ресурс] : дәріс кешені / ОҚМФА. "Қоғамдық денсаулық сақтау - 1" кафедрасы. - Электрон. текстовые дан. (459 Кб). - Шымкент : [б. и.], 2015. - о+эл. опт. Диск.
3. Медик, В. А. Общественное здоровье и здравоохранение [Электронный ресурс] : учебник / В. А. Медик, В. К. Юрьев. - Электрон. текстовые дан. (47,6 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 608 с. эл. опт. диск (CD-ROM).

1. «Гигиена және эпидемиология» кафедрасы.

2. Білім беру деңгейі (бакалавриант/ интернатура/ магистратура/резидентура)

3. Мамандығы «Қоғамдық денсаулық сақтау»

4. Курсы 1

5. Элективті пәннің атауы: Экология және тіршілік қауіпсіздігі

6. Кредит саны 5

7. Мақсаты :

- белгілі аймақтардағы экологиялық факторлардың халық денсаулығына жағымсыз әсерін оқыту;
- адам денсаулығына жағымсыз әсерін төмендету, немесе жою жолдарын оқыту;

8. Міндеттері:

- Қоғамның экологиялық қауіпсіздігіне ортаға баға беру критерилері ретінде ағзаның әртүрлі жүйелерінің көрсеткіштері;
- денсаулыққа ықпал жасайтын жағдайдағы қоршаған ортаның әсерлерінің бірлестік күштерінің ішіндегі көрсеткіштің ролі (радионуклидтердің, минералды тыңайтқыштардың, электромагниттік өрістердің пестицидтердің және т.б);
- қоршаған ортаның негативті немесе позитивті факторларының адамға көрсететін әсерлерінің экологиялық аспектілері;
- медициналық, қоғамдық экологиялық ландшафтардың сыйымдылығын бағалау;
- қоғамның экологиялық қауіпсіздігін қалыптастыруын жасау;

9. Пәнді таңдауды негіздеу: Қазіргі экономикалық және саяси мәселелерді шешудегі экологияның орны мен ролі. Аутэкология, демэкология және синэкология. Жер үсті және су экожүйелерінің типтері. Биосфера және ноосфера туралы ілім. Табиғи ресурстар және табиғатты ұтымды пайдалану. Табиғатты қорғау және қазіргі заманғы экологиялық мәселелер. Экологиялық даму мәселелері. Тұрақты даму Тұжырымдамасы. Өмір тіршілігін қамтамасыз етудің ұйымдастырушылық негіздері. Бейбіт және соғыс уақытындағы төтенше жағдайлар. Жағдайды бағалау. Радиациялық және химиялық қауіпті объектілердегі авариялар мен апаттардың ерекшеліктері. Халықты қорғау. Эвакуацияланған халықты медициналық қамтамасыз ету. Апаттар медицинасы қызметінің міндеттері мен ұйымдастырылуы. Санитарлық-гигиеналық және эпидемияға қарсы іс-шараларды ұйымдастыру. Медициналық жабдықтауды ұйымдастыру және жоспарлау. ТЖ психологиялық аспектілері.

10. Оқыту нәтижелері (күзиреттіліктер):

Білімдер (когнитивтік сала)	Істей алуы және дағдылануы (психомоторлы орта)	Жеке және кәсіби компетенциялар (қатынас)
<p>- қоғамның экологиялық қауіпсіздігінің мақсаты мен міндеттерін біледі;</p> <p>- қоғамның экологиялық қауіпсіздігін зерттеу нысандары мен әдістерін біледі;</p> <p>- қоғамның экологиялық қауіпсіздігінің бөлімдерін біледі;</p> <p>- қоршаған ортаның адам ағзасына зиянды әсерететін факторлары, олардың жіктелулерін біледі;</p> <p>-қауіп –қатердің еркінді факторларын біледі;</p> <p>қоғамның экологияның терминологиялық , түсініктік базасын біледі;</p> <p>қоғамның экологиялық қауіпсіздігінің ғаламдық және аймақтық аспектілерін біледі;</p> <p>экологиялық әсерлердің қауіптілігі және денсаулыққа тигізетін зияндылығын біледі;</p> <p>тәжірибелік қоғамның экологиялық қауіпсіздігінің маңызын біледі;</p> <p>ластанған атмосфералық ауаның адам денсаулығына және өмір жағдайына әсерін біледі,</p> <p>литосфераның экологиялық ластануының салдарынан адам денсаулығына тигізетін әсерін біледі;</p> <p>экологиялық патология туралы түсінікті, оның даму себептерін біледі;</p>	<p>- кәсіптік сұрақтарды шешу әдістерінің бірі ретінде ағзамен қоғамның экологиялық қауіпсіздігінің өзара әрекеттесу заңдылықтары туралы білімді қолдана алады;</p> <p>-экологиялық факторлардың өзара қарым-қатынасы мен олардың халық денсаулығына әсерін бағалай алады;</p> <p>- қоршаған орта ластаынуының халық денсаулығына</p> <p>- атмосфералық ауаның гидросфераның литосфераның әсер ету деңгейін анықтай алады;</p> <p>- қоршаған орта нысан-дарына әсер ету мүмкіншілігі бар антропогенді факторларды анықтай алады;</p> <p>- қоғамның экологиялық қауіпсіздігінің бағалауды және жеке адам мен халық арасындағы аурулардың даму себептерін талдай біледі;</p> <p>- қоғамның экологиялық қауіпсіздігінің нысанда-рының сапасын бағалау-ды және қоршаған орта мен тұрғындар денсаулығына антропогенді фактордың мүмкін болатын әсерін бағалай алады.</p> <p>-адамның экологиялық қоры мен генофонды жағдайын талдау және оны жақсарту шараларын ұйымдастыра алады;</p>	<p>қоғамның экологиялық қауіпсіздігін қорғау саласындағы ұйымдастыру – экономикалық аспектілерінің қызметін біледі;</p> <p>- экологиялық зерттеулердің жалпы әдістерін біледі;</p> <p>- халық денсаулығының жағдайының сапасын болжай алады</p>

11.Реквизитке дейінгі: мектеп бағдарламасы

12. Реквизиттен кейінгі: эпидемиология.инфекциялық аурулар, радиациялық гигиена және медициналық экология

13. Әдебиеттер тізімі

Негізгі:

1. Бекішев Қ.Б. Асанов Қ.Д. Экологияның рухани өрісі.-Эверо.2014
2. Бейсенова, Р. Р. Экология және тұрақты даму: оқулық. - Алматы : Эверо, 2014. - 160 бет
3. Нұрсейітов, Ш. Ш. Әлеуметтік экология және тұрақты даму] : қысқаша дәрістік курс. - Алматы : Эверо, 2014. - 80 бет
4. Нурсейітов Ш.Ш., Қоршаған орта туралы ілім: қысқаша дәрістік курс-Эверо, 2014
5. Оспанова, Г. С. Экология: сұрақтар мен жауаптар оқу құралы - Алматы : Эверо, 2014. - 208 бет
6. Асқарова, Ұ. Б. Экология және тұрақты даму. I-бөлім: оқулық. - Астана : Б. ж., 2013
7. Асқарова Ұ. Б. Экология және тұрақты даму. II-бөлім: оқулық. - Астана : Б. ж., 2013
8. Бигалиев, А. Б. Биоэкология: оқулық " - Алматы : Эверо, 2013.
9. Дүйсенбаева С.Т. Табиғаттағы қорғаудағы экология негіздері: оқулық. Эверо, 2013
10. Архангельский, В. И. Гигиена и экология человека: М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013

1. Кафедралар: «Патологиялық анатомия және гистология»

2. Білім деңгейі: Бакалавриат

3. Мамандығы: Қоғамдық денсаулық сақтау, Мейірбике ісі

4. Курсы: I курс

5. Пән атауы: «Гистология негіздері»

6. Кредит саны: 3

7. Мақсаты: Студенттер білімінің тәуелсіз бағалануының жоғарғы көрсеткіштеріне жету. Студенттерде дені сау адам организмнің құрылысы мен қызметі және олардың реттелу механизмін білу және түсінуін қалыптастыру. Жасуша мен тіндердің, мүшелердің құрылысындағы құрылымдарының өмір тіршілігінде өтетін көптеген процесстердің заңдылықтарын және олардың пайда болуын, дамуын, фундаментальді – теориялық біліміне сүйене отырып, оған белгілі бір мақсатта әсер ету, қабілеттерін қалыптастыру.
8. Міндеттері: тіндер мен ағзалардың құрылымдық ұйымдастырылуын оқып білу негізінде жататын әлеуметтік-өзіндік және кәсіби күзіреттілігін қалыптастыру және осы білімін организмнің қызметтік жағдайына баға беруде қолдану. Жаңа ғылыми мәліметтерге, әдістемелік және теориялық концепцияларға сүйене отырып, микроскопиялық және ультрамикроскопиялық зерттеу әдістері көмегімен адам құрылысының заңдылықтары туралы негізгі түсініктерді оқыту. Жалпы адам организмнің құрылысы мен қызметі сыртқы ортамен, еңбекпен, және әлеуметтік әсерлермен тығыз байланыста болуын ғылыми тұрғыда қарауды туындату. Адам организмнің, жынысы мен жасқа байланысты гистологиялық және физиологиялық негіздерін көрсету. Ғылыми эксперименттерді қою әдістерімен таныстыру;
9. Пәнді таңдау негіздері: Гистология мазмұны, зерттеу әдістері, басқа ғылымдармен байланысы оқытылады. Гистология, цитология және эмбриологияның даму тарихы. Зерттеу әдістері . Цитология. Адам эмбриологиясы. Жалпы гистология. Эпителиалды тіндер. Бездер. Қан және лимфа. Қан жасау. Гемоцитопоэз және иммуноцитопоэз. Арнайы қасиеттері бар дәнекер тіндер. Сүйек тіндері. Бұлшықет тіндері. Нерв тіндері. Нейрондық теорияның негізгі қағидалары.
10. Оқыту нәтижелері: Дублин дескрипторларымен келісілген

№	Білімі (когнитивтік сала)	Біліктілігі мен дағдылары (психомоторлық сала)	Жеке тұлғалық және кәсіби күзіреттіліктері (қатынастар)

<p>(зерттеліп отырған саладағы алдыңғы қатарлы білім элементтерін қоса алғанда, сол бойынша білімімен түсінігін көрсете білу):</p> <ul style="list-style-type: none"> - анатомия, гистология және физиология пәндерінің мазмұнын, мақсаттарын, медицинада маңыздылығын көрсете білу. - жасушалардың, тіндердің, жүйелердің, реттеу механизмдерін, адамдардың мінез-құлқын жалпы физиология мен интегративтік тұрғылығын, құрылысын, жалпы қызметтерінің заңдылықтарын білу. - анатомиялық, гистологиялық және физиологиялық терминдерді біліп меңгеру; анатомиялық, гистологиялық және физиологиялық препараттармен, оқулықтармен жұмыс жасай алу. - дені сау адамның физиологиялық көрсеткіштерін білу, бүтін организмнің қызмет етуін реттеу механизмдерін талдай алу. - медициналық практикада кеңінен қолданатын адам құрылысының және қызметтерін зерттеу әдістерін білу. 	<p>(Осы білімі мен түсінігін кәсіби деңгейде қолдана білу)</p> <ul style="list-style-type: none"> - анатомия, гистология және физиология бойынша препараттармен, оқулықтармен жұмыс жасауды меңгеру. - организмнің түрлі жүйелерінің ерекшеліктерін салыстыру, ажырата білу, сипаттама беру, қызметтерін талдау. - ағзаларда, жүйелерде лабораториялық зерттеу жүргізе алу, нәтижелерін әдістермен талдау. - кәзіргі заманға сай ғылыми оқулықтардан және қосымша әдебиеттерден, электронды таспадан ақпарат жинауды білу. 	<p>(дәйектемелер құрастыру және зерттеп отырған саласындағы проблемеларды шешу)</p> <ul style="list-style-type: none"> - организм жүйесінің құрылысы мен қызметінің ерекшеліктерін танып білу, жіктеу және салыстыра білу. - физиологиялық процесстердің көпдеңгейлі күрделі құрылысын және байланысын талдай алу. - эксперименттік зерттеу жүргізген байқаудан алынған ақпаратты анализ жасап организмге және оның бөлек жүйелеріне маңыздылығын анықтай білу.
---	--	--

11. Пререквизиттер:биология, адам анатомиясы бойынша мектеп программасы, молекулярлы биология және медициналық генетика
12. Постреквизиттер:морфология және физиология, жалпы патология (патологиялық анатомия, патологиялық физиология).
13. Әдебиеттер:

Основная:

1. Афанасьев Ю.И. и Юрина Н.А. Гистология, цитология и эмбриология – 6-е изд. – М.: Медицина, 2016. 800 С.
2. Юшканцева С.И., Быков В.Л. Гистология, цитология и эмбриология: Атлас.- М.: ГЭОТАР-Медиа, 2015. 296 с.
3. Кузнецов С.Л., Мушкамбаров Н.Н. Гистология, цитология и эмбриология. Учебник. Изд-во: МИА, 2017. 600 С.

Дополнительная:

- 1.Крстич Р.В. Иллюстрированная энциклопедия по гистологии человека: 1576 иллюстраций. Пер. с англ. – М.: ООО «Издательство Оникс»: «Издательство «Мир и Образование», 2016. 608 с.
2. Жункейра Л.К., Карнейро Ж.. Гистология: учебное пособие. Пер. с англ. Под ред. В.Л. Быкова. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2015. 576 с.
- 3.Кузнецов С.Л., Мушкамбаров Н.Н. Гистология, цитология и эмбриология. Учебник. Изд-во: МИА, 2017. 600 С.

На казахском языке:

негізгі:

1. Гистология, эмбриология, цитология: оқулық / ред. басқ. Ю. И. Афанасьев; Н. А. Юрина; қаз.тіліне ауд. және жауапты ред. Р. Ж. Есимова; К. Т. Нурсейтова. - 6-бас., өнд. және толықт. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 896 бет.
2. Нуртазин, С. Т. Жалпы гистология : оқу құралы . - Алматы : Эверо, 2016.
3. Юй, Р. И. Гистология, цитология және эмбриология бойынша тәжірибелік сабақтарға арналған микросуреттер атласы = Атлас микрофлорий по гистологии, цитологии и эмбриологии для практических занятий = Atlas of the microphotographies on histology, cytology and enbryology for praktical lessons : атлас . - Алматы : Эффект, 2015.

На английском:

main:

- 1.Textbook of Histology, 4th Edition. Leslie P. Gartner.Elsevier Health Sciences. 2016. 672 pp.
4. Sadler, T.W. Langman s Medical Embryology. T.W. Sadler. 13th edition. — Wolters Kluwer. 2015. 423 pp.
3. The Developing Human: Clinically Oriented Embryology Moore K. L., Persaud T. V. N., Torchia M. G.; Saunders / Elsevier 2013

supplementary:

1. Basic histology. Texts and atlases, published in Northern America, 2003, 512 pp.
2. Functional histology. Texts and colour atlas. Curchill Livingstone, International edition. Sidney. Toronto. 2015. 413 pp.

3. Michael H. Ross, Wojciech Pawlina. Histology. A Text and Atlas. 6th edition. 2011.
4. Bobrysheva A.I., Kashchenko S.A. Histology. Cytology. Embryology. - Lugansk: "Knowledge", 2011

Необходимую литературу можно найти в электронной библиотеке «Консультант студента» (издательства ГЭОТАР) для медицинского и фармацевтического образования, который представляет полнотекстовый доступ к современной учебной литературе по всем дисциплинам, изучаемым в медицинских вузах. Ссылка для доступа: <http://www.studmedlib.ru>, ЛОГИН ibragim123, ПАРОЛЬ Libukma123 (логин и пароль единый для всех) и/или на сайте библиотечно-информационного центра академии lib.ukma.kz

Электронные ресурсы:

1. Гистология, эмбриология, цитология [Электронный ресурс] : учебник / под ред. Ю. И. Афанасьева. - Электрон.текстовые дан. (41.1Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2016. - 800 с.
2. Гистология. Комплексные тесты: ответы и пояснения [Электронный ресурс] : учебное пособие / под ред. С. Л. Кузнецова. - Электрон.текстовые дан. (41.1Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 288 с.
3. Гистология [Электронный ресурс] : учебное пособие / С. Ю. Виноградов. - Электрон.текстовые дан. (39.6Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 184 с.
4. Гистология. 1 – бөлім [Электронный ресурс] : оқулық. - Электрон.текстовые дан. (13,1 Мб). - [Б. м. : б. и.]. - эл. опт. диск (CD-ROM).
5. Гистология. Атлас для практических занятий [Электронный ресурс] : учебное пособие / Н. В. Бойчук [и др.]. - Электрон.текстовые дан. (131 Мб). - М. : Издательская группа "ГЭОТАР- Медиа", 2015. - 160 с. эл. опт. диск (CD-ROM).

1. **Кафедра:** Әлеуметтік медициналық сақтандыру және қоғамдық денсаулық.
2. **Дайындық деңгейі** – Бакалавриат.
3. **Мамандығы:** «Қоғамдық денсаулық»
4. **Курс-2** курс
5. **Семестр -4**
6. **Элективті пәннің атауы:** «Дәлелді медицина негіздері»
7. **Кредит саны-5/150**
8. **Мақсаты:** Студенттердің дәлелді медицинаның негіздерін білуін реттеу, одан әрі практикалық қызметте қажетті кез келген күрделіктегі медициналық ақпаратты өз бетінше іздеу, талдау және бағалау қабілетін дамыту үшін сыни ойлау дағдылары мен біліктерін қалыптастыру.
8. **Міндеттері:**
  - Студенттерді дәлелді медицинаның негізгі анықтамалары мен ұғымдарымен таныстыру.
  - Студенттерді дәлелді медицинаның деректер базасын пайдалана отырып медициналық ақпаратты іздеу дағдыларына үйрету.
  - Студенттерді клиникалық зерттеулердің негізгі түрлері мысалында кез келген күрделіктегі медициналық ақпаратқа талдау жүргізуге үйрету.
  - Студенттерді дәлелді медицина сүзгілерінің көмегімен медициналық ақпаратты сын тұрғысынан зерделеуге, талдауға және бағалауға үйрету.
  - Студенттердің орындалатын жұмысқа кәсіби көзқарасын қалыптастыру.
9. **Пән таңдауды негіздеу** Дәлелді медицина адал, түсінікті және статистикалық әдістерді қолдана отырып өңдеуге негізделген, әрбір пациентті тексеру және емдеу, сондай-ақ зертханалық талдаулардың нәтижелерін өндіру үшін ең үздік заманауи жетістіктерді

пайдалануды көздейді. Дәлелді медицина принциптерін клиникалық практикаға енгізудің негізгі мақсаты - қауіпсіздік, тиімділік, құн және басқа да маңызды факторлар тұрғысынан медициналық көмек көрсету сапасын оңтайландыру.

Оқытудың нәтижесі (компетенция):

Білім мен түсіністік (зерттелген саладағы білім мен түсініктерді көрсету, осы саладағы ең озық білім элементтерін қоса алғанда):

Пәннің базалық мәліметтерін біледі. Дәлелді медицина негізгі қағидалары мен терминдерін біледі. Дәлелді медицинаның деректер қорының ақпараттарын біледі. ДМ сүзгілерін пайдалану арқылы медициналық ақпаратты іздеу қағидаларын біледі. Критикалық ойлау мен мәліметтерді талдаудың даму техникасын біледі.

Білім мен түсінікті қолдану (осы білімді және түсінікті кәсіби деңгейде қолдану): Дәлелді медицинаның деректер қорын интернет желісінде қолданады. Әр түрлі ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді іздеу әдісімен бағлайды және қабылдайды.

Ойларды қалыптастыру (аргументтерді қалыптастыру және зерттелетін саладағы мәселелерді шешу): Емдеу мен диагностиканың хаттамалары мен стандарттарын қолдану этаптарын қалыптастырады. Клиникалық зерттеулердің нәтижелерін қалыптастырады.

Оқыту дағдысы немесе оқуға деген қабілеттілік (әлеуметтік, этикалық және ғылыми көзқарастарды ескере отырып, пайымдаулар жасауға қажет ақпаратты жинау және интерпретациялау): Дәлелді медицинаның мәліметтер қорынан алынған мәліметтерді талдау және таба білу. Есеп құрастыра білу және оны шешу.

Коммуникативті қабілеттілік (мамандарға, онымен қоса, маман емес тұлғаларға ақпаратты, идеяны, мәселелер мен шешімдерді хабарлайды): Өтілген пәндер бойынша емтихан қабылдаушыларға, оқытушыларға, студенттерге түсіндіре алу. Әр түрлі ақпарат көздерінен алынған мәліметтерге өз көзқарастарын білдіре алу. Тәжірибелік жетістікте дәлелді медицинаның мәліметтер қорының маңыздылығын түсіндіру.

Реквизитке дейінгі: Биостатистика, жалпы гигиена, қоғамдық денсаулық сақтау және денсаулық сақтаудағы этика.

Реквизиттен кейінгі: Патологиялық физиология, патологиялық анатомия.

10. Әдебиет:

Негізгі:

1. Дербисалина Г.А. Дәлелді медицина сұрақтары мен жауаптары.-Ақ-Нұр,2014
2. Гринхальх, Т. Дәлелді медицина негіздері : оқулық: аударма ағылшын тілінен / жауапты ред. Г. С. Кемелова ; қазақ тіліне ауд. Т. К. Сағадатова. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 336 бет
3. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы / Ред. бас. В. И. Покровский. Қаз. тіл. ауд. Н. Жайықбаев. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 448 бет с.

Қосымша:

1. Дербисалина Г. Ә. Дәлелді медицина негіздері : әдістемелік нұсқау . - 2-бас., толықт. - Қарағанды : ЖК "Ақ Нұр", 2013

Электронды ресурстар:

1. Гринхальх, Т. Дәлелді медицина негіздері [Электронный ресурс] : оқулық / қазақ тіл. ауд. Т. К. Сағадатова. - Электрон. текстовые дан. (40,4Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт.

Кафедра: Әлеуметтік медициналық сақтандыру және қоғамдық денсаулық.
Дайындық деңгейі – Бакалавриат.

Мамандығы: «Қоғамдық денсаулық»

Курс-2 курс

Семестр -4

Элективті пәннің атауы: «Дәлелді медицина негіздері» **Кредит саны-5/150**

Мақсаты: Студенттердің дәлелді медицинаның негіздерін білуін реттеу, одан әрі практикалық қызметте қажетті кез келген күрделіктегі медициналық ақпаратты өз бетінше іздеу, талдау және бағалау қабілетін дамыту үшін сыни ойлау дағдылары мен біліктерін қалыптастыру.

8. Міндеттері:

- Студенттерді дәлелді медицинаның негізгі анықтамалары мен ұғымдарымен таныстыру.
- Студенттерді дәлелді медицинаның деректер базасын пайдалана отырып медициналық ақпаратты іздеу дағдыларына үйрету.
- Студенттерді клиникалық зерттеулердің негізгі түрлері мысалында кез келген күрделіктегі медициналық ақпаратқа талдау жүргізуге үйрету.
- Студенттерді дәлелді медицина сүзгілерінің көмегімен медициналық ақпаратты сын тұрғысынан зерделеуге, талдауға және бағалауға үйрету.
- Студенттердің орындалатын жұмысқа кәсіби көзқарасын қалыптастыру.

9. Пән тандауды негіздеу Дәлелді медицина адал, түсінікті және статистикалық әдістерді

қолдана отырып өңдеуге негізделген, әрбір пациентті тексеру және емдеу, сондай-ақ зертханалық талдаулардың нәтижелерін өндіру үшін ең үздік заманауи жетістіктерді пайдалануды көздейді. Дәлелді медицина принциптерін клиникалық практикаға енгізудің негізгі мақсаты - қауіпсіздік, тиімділік, құн және басқа да маңызды факторлар тұрғысынан медициналық көмек көрсету сапасын оңтайландыру.

Оқытудың нәтижесі (компетенция):

Білім мен түсіністік (зерттелген саладағы білім мен түсініктерді көрсету, осы саладағы ең озық білім элементтерін қоса алғанда):

Пәннің базалық мәліметтерін біледі. Дәлелді медицина негізгі қағидалары мен терминдерін біледі. Дәлелді медицинаның деректер қорының ақпараттарын біледі. ДМ сүзгілерін пайдалану арқылы медициналық ақпаратты іздеу қағидаларын біледі. Критикалық ойлау мен мәліметтерді талдаудың даму техникасын біледі.

Білім мен түсінікті қолдану (осы білімді және түсінікті кәсіби деңгейде қолдану): Дәлелді медицинаның деректер қорын интернет желісінде қолданады. Әр түрлі ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді іздеу әдісімен бағлайды және қабылдайды.

Ойларды қалыптастыру (аргументтерді қалыптастыру және зерттелетін саладағы мәселелерді шешу): Емдеу мен диагностиканың хаттамалары мен стандарттарын қолдану этаптарын қалыптастырады. Клиникалық зерттеулердің нәтижелерін қалыптастырады.

Оқыту дағдысы немесе оқуға деген қабілеттілік (әлеуметтік, этикалық және ғылыми көзқарастарды ескере отырып, пайымдаулар жасауға қажет ақпаратты жинау және интерпретациялау): Дәлелді медицинаның мәліметтер қорынан алынған мәліметтерді талдау және таба білу. Есеп құрастыра білу және оны шешу.

Коммуникативті қабілеттілік (мамандарға, онымен қоса, маман емес тұлғаларға ақпаратты, идеяны, мәселелер мен шешімдерді хабарлайды): Өтілген пәндер бойынша емтихан қабылдаушыларға, оқытушыларға, студенттерге түсіндіре алу. Әр түрлі ақпарат көздерінен алынған мәліметтерге өз көзқарастарын білдіре алу. Тәжірибелік жетістікте дәлелді медицинаның мәліметтер қорының маңыздылығын түсіндіру.

Реквизитке дейінгі: Биостатистика, жалпы гигиена, қоғамдық денсаулық сақтау және денсаулық сақтаудағы этика.

Реквизиттен кейінгі: Патологиялық физиология, патологиялық анатомия.

10. Әдебиет:

Негізгі:

4. Дербисалина Г.А. Дәлелді медицина сұрақтары мен жауаптары.-Ақ-Нұр,2014
5. Гринхальх, Т. Дәлелді медицина негіздері : оқулық: аударма ағылшын тілінен / жауапты ред. Г. С. Кемелова ; қазақ тіліне ауд. Т. К. Сағадатова. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 336 бет
6. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы / Ред. бас. В. И. Покровский. Қаз. тіл. ауд. Н. Жайықбаев. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 448 бет с.

Қосымша:

2. Дербисалина Г. Ә. Дәлелді медицина негіздері : әдістемелік нұсқау . - 2-бас., толықт. - Қарағанды : ЖК "Ақ Нұр", 2013

Электронды ресурстар:

2. Гринхальх, Т. Дәлелді медицина негіздері [Электронный ресурс] : оқулық / қазақ тіл. ауд. Т. К. Сағадатова. - Электрон. текстовые дан. (40,4Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт.

1. Кафедра: Әлеуметтік медициналық сақтандыру және қоғамдық денсаулық.

2.Дайындық деңгейі – Бакалавриат.

3.Мамандығы: «Қоғамдық денсаулық сақтау»

4.Курс-2, Семестр -3

5.Элективті пәннің атауы: «Қоғамдық денсаулық сақтау негіздері»

6.Кредит саны-5/150

7.Мақсаты: студенттерге денсаулық сақтау жүйесінде тиімді жұмыс атқару үшін қажетті дағдыларды, кешенді білімдерді меңгеруді, пәннің маңызды тарауларын бұдан әрі тереңдетіп оқу үшін қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау туралы түсінікті және денсаулық сақтаудағы менеджмент саласында кәсіптік құзыреттілік негіздерін қалыптастыру..

8.Міндеттері:

- Менеджментті дамытуда негізгі тарихи үрдістермен және тұжырымдамалармен, таныстыру;
- «қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау», сондай-ақ олардың құрамдастарының негізгі тараулары туралы түсінік қалыптастыру;
- халық денсаулығын бағалаудың негіздерін оқыту (үйрету)
- менеджменттің негізгі түсініктерін таныстыру;
- халыққа медициналық және медициналық-профилактикалық жәрдемді ұйымдастыру негіздері туралы түсінік қалыптастыру;
- денсаулық сақтаудағы менеджменттің теориялық негіздерін оқыту;
- денсаулық сақтаудағы қазіргі менеджменттің тәсілдері мен әдістері туралы білім қалыптастыру;
- алған білімдерін денсаулық сақтау мекемелері, ұйымдар, кәсіпорындар менеджерлері қызметінің практикалық қолдану машықтарын үйрету;
- студенттерге ЕПМ-дегі санитарлық статистикалық бақылау және тіркеу құжаттаманың жүйесі туралы түсінік беру;

- студенттерді денсаулық сақтау мекемелеріндегі медициналық статистиктің кәсіби қызметіндегі ептілік пен дағдыларға үйрету;

9. Пән таңдауды негіздеу Денсаулық сақтаудағы менеджменттің теориялық және практикалық негіздерін меңгеру денсаулық сақтаудағы басқару процесін ұйымдастыру ерекшеліктерін ескеріп менеджердің құзыреттілігін меңгерген, денсаулық сақтау ұйымдарын басқару үшін кадрларды сапалы тұрғыдан жаңадан даярлау қажеттілігіне бағытталған.

Денсаулық сақтау саласындағы қазіргі жағдайдағы табысты қызмет менеджменттің қазіргі жетістіктерін қолдануға байланысты

10. Оқытудың нәтижесі.

1) Білім мен түсіністік (зерттелген саладағы білім мен түсініктерді көрсету, осы саладағы ең озық білім элементтерін қоса алғанда): Менеджмент дамуындағы негізгі тарихи үрдістер мен құзіреттіліктерді біледі; Менеджменттің негізгі түсініктерін, сонымен қоса оның негізгі қызметтерін біледі; Халық денсаулығы мен оны бағалау тәсілдері жайында біледі; Халыққа медициналық және медико-профилактикалық көмек көрсетудің негіздерін біледі.

2) Білім мен түсінікті қолдану (осы білімді және түсінікті кәсіби деңгейде қолдану): Әлеуметтік-экономикалық жағдайда халық денсаулығы жағдайының көрсеткіштерін бағалай алады; Менеджмент жүйесінде бақылауды жүргізе алады; Дұрыс басқаршылық шешім қабылдай алады; Көшбасшы анықтамасынан менеджер анықтамасын ажырата алады.

3) Ойларды қалыптастыру (аргументтерді қалыптастыру және зерттелетін саладағы мәселелерді шешу): Халық денсаулығының негізгі көрсеткіштерін жинақтай алады және есептейді; Кадрларды басқара алады және жанжал кезінде шешім қабылдай алады; Ұйымның ішкі ауысым өзгерістерін талдай алады; Денсаулық сақтау ұйымының құралуына өз әсерін тигізе алады.

4) Оқыту дағдысы немесе оқуға деген қабілеттілік (әлеуметтік, этикалық және ғылыми көзқарастарды ескере отырып, пайымдаулар жасауға қажет ақпаратты жинау және интерпретациялау): Топта жұмыс жасай алады, кәсіби іс-әрекетінде өз бетінше шешім қабылдайды; Медициналық персоналдың этикалық және деонтологиялық аспектілерін біледі; Қызмет пен қарым-қатынасқа түсуге қабілетті және дайын; Денсаулық сақтау ұйымында жанжалды, стрессті, инновацияны басқаруға арналған тиімді коммуникация тәсілдері мен психологиялық мәселелерді біледі.

5) Коммуникативті қабілеттілік (мамандарға, онымен қоса, маман емес тұлғаларға ақпаратты, идеяны, мәселелер мен шешімдерді хабарлайды): Менеджер, көшбасшы дағдыларын игерген; Халық арасында санитарлық-ағартушылық жұмыс жүргізудің дағдыларын игерген; Денсаулық сақтауды басқарудың тәсілдерін игерген.

Реквизитке дейінгі пәндер: коммуникативті дағдылар, мамандыққа кіріспе, биостатистика.

Реквизиттен кейінгі пәндер: қоғамдық денсаулық сақтау, қоғамдық денсаулық сақтаудағы инновациялық менеджмент, денсаулық сақтау жүйесінің сапасын бақылау, social medicine.

Реквизитке дейінгі: психология және мәдениеттану, философия.

Реквизиттен кейінгі: қоғамдық денсаулық сақтау.

12 . Әдебиет:

Негізгі:

1. Бөлешов, М. Ә. Қоғамдық денсаулық және денсаулықты сақтау: оқулық / М. Ә. Бөлешов ; ҚР БҒМ. - Алматы : ҚР жоғары оқу орындарының қауымдастығы, 2012. - 256 бет. с.
2. Биғалиева, Р. К. Менеджмент және денсаулық сақтауды ұйымдастыру : оқулық . - Алматы : ЖШС "АТБ", 2011
3. Гриффин, Р. Менеджмент = Management : оқулық / Р. Гриффин ; Қаз.тіл.ауд. Г.А. Абдуллина [және т.б.]. - 12- басылым. - Астана : Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 768 б. с. : сур.-(Рухани жаңғыру).
4. Бөлешов, М. Ә. Қоғамдық денсаулық және денсаулықты сақтау: оқулық / М. Ә. Бөлешов. - Алматы : Эверо, 2015. - 244 бет с.
5. Мұхамбеков, М. М. Денсаулық сақтаудағы менеджмент оқу құралы - Алматы : Эверо, 2014. - 348 бет.-
6. Общественное здравоохранение : учебник / А. А. Аканов [и др.]. - ; Одобрено и рек. комитетом по контролю в сфере образования и науки. Мин-ва образования и науки РК. - М. : "Литтерра", 2017. - 496 с.
7. Сыздыкова, К. Ш. Менеджмент в здравоохранении учебное пособие - Алматы : ИП Изд-во "Ақнұр", 2015. - 236 с
8. Биғалиева, Р. К Менеджмент және денсаулық сақтауды ұйымдастыру. - Алматы : Эверо, 2013
9. Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение : учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова. - 3-е изд., перераб. и доп. ; Мин-во образования и науки РФ. Рек. ГОУ ВПО "Первый гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 544 с.
10. Семёнов, В. Ю. Экономика здравоохранения : учебное пособие / В. Ю. Семёнов. - 2-е изд., перераб. ; Рек. Учебно-методич. объедин. по мед. и фармацев. образ. вузов России. - М. : МИА, 2014. - 1000 с
11. Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение: учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова ; М-во образования и науки. - 3-е изд., перераб. и доп ; Рек. ГОУ ВПО "Первый Моск. гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 544 ил.
12. Менеджмент: учебник / Гос. ун-т упр. ; под ред. М. Л. Разу. - 3-е изд., стер. - М. : КНОРУС, 2011. - 480 с.
13. Сатыбалдыұлы, С. С. Маркетинг және менеджмент негіздері: оқулық / С. С. Сатыбалдыұлы, Б. А. Байтанаева. - 2-бас. - Астана : Фолиант, 2011. - 320 бет. с.
14. Леонтьева, И. А. Основы менеджмента и маркетинга : учебник / И. А. Леонтьева. - 2-е изд. - Алматы : Фолиант, 2010. - 320 с.
15. Полунина, Н. В. Общественное здоровье и здравоохранение: учебник / Н. В. Полунина ; Рек. Учебно-метод. объедин. по мед. и фармацев. образ. вузов России. - М. : МИА, 2010. - 544 с. : ил.

Қосымша әдебиеттер

1. Денсаулық сақтаудағы менеджмент: дәрістік топтама / Ж. С. Төлебаев [ж/б.]. - Алматы : АҚНҰР, 2016. - 258 бет.
2. Жәкенова, Б. Қ. Менеджмент негіздері (тест тапсырмаларының жинағы): оқу құралы / Б. Қ. Жәкенова, Қ. Б. Тәмпішева, Ж. С. Слатова. - 2-бас. - Астана : Фолиант, 2011. - 96 бет. с. -
3. Жакенова, Б. Қ. Менеджмент негіздері: оқулық / Б. Қ. Жакенова, Қ. Б. Тәмпішева, Л. М. Мақсатова. - 2-бас. - Астана : Фолиант, 2011. - 260 бет. с.
4. Медик, В. А. Общественное здоровье и здравоохранение: практикум: учеб. пособие для мед. училищ и колледжей / В. А. Медик, В. И. Лисицын, А. В. Прохорова ; М - во образования и науки РФ. - ; Рек. ГОУ ВПО "Мос. мед. акад. им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 144 с. : ил.

5. Рахимбаев, А. Б. Менеджмент : учеб. пособие / А. Б. Рахимбаев, А. К. Бельгибаев. - Алматы : Заң әдебиеті, 2009. - 164 с.
6. Thomson, S. Financing health care in the European Union. Challenges and policy responses : монография : European Observatory on Health Systems and Policies, 2009. – Перевод заглавия: Финансирование Здравоохранение в Европейском Союзе.

Электронды басылымдар

1. Дәріс кешені. Ғаламдық денсаулық сақтау пәні бойынша [Электронный ресурс] : дәріс кешені / №1 қоғамдық денсаулық сақтау кафедрасы. - Электрон. текстовые дан. (208Кб). - Шымкент : ОҚМФА, 2016. - 16 бет. с.
2. Дәріс кешені. Ғаламдық денсаулық сақтау пәні бойынша [Электронный ресурс] : дәріс кешені / №1 қоғамдық денсаулық сақтау кафедрасы. - Электрон. текстовые дан. (208Кб). - Шымкент : ОҚМФА, 2016. - 16 бет. с.
3. Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение [Электронный ресурс] : учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова. - 3-е изд., перераб. и доп. - Электрон. текстовые дан. (43,1Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. диск (CD-ROM).
4. Медик, В. А. Общественное здоровье и здравоохранение [Электронный ресурс] : учебник / В. А. Медик, В. К. Юрьев. - Электрон. текстовые дан. (47,6 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 608 с. эл. опт. диск (CD-ROM) : ил.
5. Герчикова, И. Н. Менеджмент [Электронный ресурс] : учебник / И. Н. Герчикова. - 4-е изд., перераб. и доп. - Электрон. текстовые дан. (8,12 Мб). - М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2011. - 508 с. эл. опт. диск (CD-ROM).
6. Основы менеджмента [Электронный ресурс] : электронный учебник / Л. В. Плахова [и др.]. - Электрон. текстовые дан. (986 Мб). - М. : КНОРУС, 2010. - эл. опт. диск

1. Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы

2. Білім беру деңгейі: бакалавриат

3. БББ: «Қоғамдық денсаулық сақтау»

4. Курс: 2

5. Элективті пән атауы: «Фармакология»

6. Кредит саны: 5

7. Мақсаты: жоғары медициналық оқу орнының «Қоғамдық денсаулық сақтау» БББ бойынша білім алушыларына әртүрлі ауруларды емдеуде және алдын алуда дәрі-дәрмектердің жағымсыз әсерлерін білу және алдын алу үшін олардың әсерінің жалпы заңдылықтары туралы түсінік қалыптастыру.

8. Міндеттері:

- дәрілік заттардың фармакокинетикасы мен фармакодинамикасының жалпы заңдылықтары туралы студенттерде түсінік қалыптастыру;
- дәрілік заттардың қасиеттері туралы түсініктерге сүйене отырып, дәрілік заттар тобының идентификациясының мүмкіндіктерін үйрету;
- дәрілік заттардың жағымсыз әсерлерін тануды және оларды жоюды үйрету.

9. Пән мазмұны: Фармакология - дәрінің әсері мен жаңа дәрілік заттарды іздеу туралы ғылым. Ол медициналық-биологиялық пәндердің дамуына үлкен әсер етеді. Фармакология медициналық-биологиялық, клиникалық пәндермен қатар, фармациямен және токсикологиямен байланысты. Теориялық және клиникалық пәндер аралығында орын алуы фармакология бойынша көптеген ғылыми бағыттардың дамуына ықпал етеді. Фармакология саласындағы жаңа бағыттар, жаңа препараттарды алуға және оларды енгізуге байланысты қолданбалы бағыттармен қатар фундаменталды мәселелерді де қарастырады.

10. Пәнді таңдау негіздері: Жаңа, белсенділігі жоғары дәрілік заттардың пайда болуы фармакотерапиядағы табыстармен қатар дәрілердің жанама және уытты әсерінің жоғарылауына алып келді, сондықтан әр түрлі мамандық дәрігерлері үшін, соның ішінде қоғамдық денсаулық

сақтау, медико-профилактикалық профилді мамандар үшін де фармакология бойынша білім қажеттілігі жоғары.

11. Оқытудың нәтижелері (компетенция):

Білімдер (когнитивтік сфера)	Біліктері мен дағдылары (психомоторлық сфера)	Жеке тұлғалы және мамандық компетенциялар (қатынастар)
<ul style="list-style-type: none"> • дәрілердің жағымсыз әсерлерін тани біледі, жанама әсерлерінің алдын алады және жанама әсерлерін түзету жолдарын біледі. • жиі кездесетін инфекциялық аурулардың негізгі клиникалық белгілерін және оларды емдеу ұстанымдарын біледі және түсінеді • жиі кездесетін аурулардың негізгі клиникалық белгілерін және оларды емдеу ұстанымдарын біледі және түсінеді: дәрілерді тағайындағанда болуы мүмкін негізгі жанама әсерлерінің көріністерін, алдын алуын және түзету жолдарын біледі. 	<ul style="list-style-type: none"> • кәсіби деңгейде дәрілер жөніндегі ақпаратты іздестіруді, өңдеуді және оларды қолдану сұрақтары бойынша тұрғындарға кеңес беруді; • инфекциялық ауруларда және алдын алуда қолданылатын препараттар бойынша–кеңестік көмек көрсетуді; 	<ul style="list-style-type: none"> • дәрілердің уытты әсерлерін және дәрілермен жедел уланудың емінің әдістерін бағалауды; • фармакология сұрақтары бойынша ақпараттық-анықтамалық көздерді, мәліметтер базасын, Интернет ресурстарды қолдана отырып ізденіс жүргізуді біледі. • дәйектемелерді тұжырымдайды және қоғамдық денсаулық сақтау шеңберіндегі мәселелерді шешеді, дәрілік препараттардың болуы мүмкін өзара әсерлесуін бағалайды; • науқастарға дәрілердің болуы мүмкін жанама әсерлері бойынша кеңес береді.

12. Пререквизиттер: физиология, анатомия, жалпы патология негіздері

13. Постреквизиттер: қоғамдық денсаулық сақтау

14. Әдебиеттер:

Негізгі:

1. Фармакология :оқу құралы = Фармакология : учебное пособие / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М. : "Литтерра", 2016. - 504 бет
2. Стикеева, Р. Қ. Фармакология-1: оқуқұралы / Р. Қ. Стикеева. - Алматы :Эверо, 2016. - 148 бет.с.
3. Харкевич, Д. А. Фармакология :оқулық. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 784 бет.
4. Рахимов, Қ. Д. Фармакология :оқу құралы. - Алматы : ЖШС "Жания-Полиграф", 2014. - 554 бет.с.
5. Орманов, Н. Ж. Фармакология. 1-кітап :оқулық / Н. Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы :Эверо, 2013. - 656 бет.с.
6. Орманов, Н. Ж. Фармакология. 2-кітап :оқулық / Н. Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Алматы :Эверо, 2013. - 512 бет.с.

Қосымша:

1. Фармакология :нұсқаулық = Фармакология : руководство / Г. М. Пичхадзе [т.б.]. - М. : "Литтерра", 2017. - 640 бет с.
2. Дәнекер ұлпаларауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З. А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы :Эверо, 2016. - 184 б. с.
3. Микробқа қарсы дәрілердің фармакологиясы: оқу құралы /Т. А. Муминов [ж/б.]; қаз. тіл. ауд. Н. М. Малдыбаева.- Алматы : Литер Принт. Казахстан, 2016.-552 бет. С

4. Рахимов, К. Д. Фитофармакология. Фармакология - Тезаурус. : оқу құралы = Фитофармакология. Фармакология -Тезаурус : учеб. пособие. - Алматы : ЖШС "Жания-Полиграф", 2015. - 528 с.
5. Фармакология негіздері және рецептурасы : оқулық / М. З. Шайдаров [ж/б.]. - Астана :Ақнұр, 2014. - 398 бет. с.
6. Орманов, Н. Ж. Жалпы рецептура. Жалпы фармакология :оқуқұралы / Н. Ж. Орманов, Н. Р. Сырманова, Л. Н. Орманова ; ҚРденсаулықсақтау министрлігі; ОҚММА. - Алматы :Эверо, 2012. - 102 бет.с.

Электронды:

1. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.
2. Kharkevitch, D. A. Pharmacology [Электронный ресурс] :textbookformedicalstudents / D. A. Kharkevitch. - Электрон.текстовые дан. (83.9Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. Диск
3. Фармакология [Электронный ресурс] :оқуқұралы / ред. бас. Г. М. Пичхадзе = Фармакология : учебное пособие / под ред. Г. М. Пичхадзе. - Электрон.текстовые дан. (43.0Мб). - М. : "Литтерра", 2016. - 504 бет с.
4. Аляутдин, Р. Н. Фармакология [Электронный ресурс] : учебник для среднего проф. образования / Р. Н. Аляутдин, Н. Г. Преферанский, Н. Г. Преферанская. - Электрон.текстовые дан. (44,6 МБ). - М. : Издательская группа "ГЭОТАР- Медиа",2010.-704 с.
5. Харкевич, Д. А. Фармакология [Электронный ресурс] : учебник . - Электрон. текстовые дан. (62,1 МБ). - М. : Изд. группа "ГЭОТАР-Медиа", 2010. - 752 с.

1. «Гигиена және эпидемиология» кафедрасы.

2. Білім беру деңгейі (бакалавриант/ интернатура/ магистратура/резидентура)

3. Мамандығы «Қоғамдық денсаулық сақтау»

4. Курсы 2

5. Элективті пәннің атауы: «Радиациялық гигиена және медициналық экология»

6. Кредит саны 5

7. Мақсаты: белгілі аймақтардағы экологиялық факторлардың халық денсаулығына жағымсыз әсерін оқыту;

- адам денсаулығына жағымсыз әсерін төмендету, немесе жою жолдарын оқыту;

8. Міндеттері:

қоршаған ортаға баға беру критерилері ретінде ағзаның әртүрлі жүйелерінің көрсеткіштері туралы білім беру ;

денсаулыққа ықпал жасайтын жағдайдағы қоршаған ортаның әсерлерінің бірлестік күштерінің ішіндегі көрсеткіштің ролін бағалауды үйрету (радионуклидтердің,минералды тыңайтқыштардың, электромагниттік өрістердің пестицидтердің және т.б);

қоршаған ортаның негативті немесе позитивті факторларының адамға көрсететін әсерлерінің экологиялық аспектілері;

медициналық, экологиялық ландшафтардың сыйымдылығын бағалау;

медициналық экологияның қалыптастыруын жасау.

9. Пәнді тандауды негіздеу: Гигиена және еңбекті қорғау «Қоғамдық денсаулық сақтау» мамандығы бойынша бакалаврлардың біліміне қажетті, профилактикалық медициналық ғылыми саласының бірі.

10. Оқыту нәтижелері (күзиреттіліктер)

Білімдер (когнитивтік сала)	Істей алуы және дағдылануы (психомоторлы орта)	Жеке және кәсіби компетенциялар (қатынас)
---------------------------------------	--	---

<p>Радиациялық гигиена және қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңдық құжаттарды білу;</p> <p>"Радиациялық гигиена" ғылымының шығу және даму тарихын;</p> <p>-МСЭҚД радиациялық гигиена бөлімі мен СЭСО радиациялық лабораториясының құрылымы мен ұйымдастырылуын;</p> <p>– ядролық физика элементтерін (атом құрылысын, радиобелсенді ыдыраудың негізгі заңын, ыдырау-жартылай ыдырауды сипаттайтын негізгі шамалар, белсенділікті, белсенділіктің өлшем бірліктерін);</p> <p>– қазіргі кездегі қалалармен ауыл тұрғындарының денсаулық ерекшеліктерін біледі;</p> <p>– ластанған атмосфералық ауаның адам денсаулығына және өмір жағдайына әсерін біледі,</p> <p>– литосфераның экологиялық ластануының салдарынан адам денсаулығына тигізетін әсерін біледі.</p>	<p>- дозиметрия, радиометрия, спектрометрия деректерін талдау мен бағалауды;</p> <p>-қоршаған орта нысандары мен әртүрлі материалдан жасалған жабдықтар беттеріне дезактивация жүргізуді;</p> <p>-зерттеу саласы бойынша ақпараттарды жинақтап, талдап, бұқара алдына шығып ұсынуға қабілетті.</p>	<p>- ғылыми зерттеулерді жүргізу мен жоспарлау бойынша өзінің шеберлігі мен білімін студенттерге, оқытушыларға, экзаменаторларға жеткізуге қабілетті;</p> <p>- бақыланатын деректер мен фактлерді және олардың себеп-салдарының қарым-қатынасын түсіндіреді.</p>
---	--	--

11.Реквизитке дейінгі: физиология, әлеуметтану.

12. Реквизиттен кейінгі: қоғамдық денсаулық сақтау, балалар мен жасөспірімдер гигиенасы ,еңбек гигиенасы

13. Әдебиеттер тізімі

Негізгі

Имашева, Б. С. Радиобиология: оқу құралы "Астана мед. ун-ті АҚ " басп. ұсынған. - Алматы : Эверо, 2014. - 104 бет.

Жаханов, А. Медициналық радиобиология негізі : оқулық. - Алматы : Эверо, 2014

Мұхаметжанов, А. М. Жалпы және әскери радиобиология:оқу құралы. - Қарағанды : ЖК "Ақ Нұр", 2013

Қосымша

Жалпы гигиена бойынша тапсырмалар жинағы: оқу-әдістемелік құрал. - М. : "Литтерра", 2016. - 208 бет с.

1. «Гигиена және эпидемиология» кафедрасы.

2. Білім беру деңгейі (бакалавриант/ интернатура/ магистратура/резидентура)

3. Мамандығы: «Қоғамдық денсаулық сақтау»

4. Курс: 3

5. Элективті пәннің атауы: «Еңбек гигиенасы»

6. Кредит саны 5

7. Мақсаты: Гигиена және еңбекті қорғау саласында мемлекеттік санитарлық-эпидемиологиялық қадағалауды

жүргізу бойынша қоғамдық денсаулықты сақтау маманын даярлау.

8. Міндеттері:

- улану және жарақаттау, сонымен қатар тұрғындар арасындағы жұмыскерлердің кәсіптік аурушаңдығының алдын-алу, жалпы аурушаңдығын төмендетуге мүмкіндік

ететін, факторларының қауіптерін анықтау мақсатында жүргізілетін мемлекеттік санитарлық-эпидемиологиялық шаралары туралы білім беру;

- бақылау объектілерінде алдын-алу шараларының жүйесін өңдеу мақсатында еңбек процессінің факторларының және өндірістік ортаның жағдайын талдауға және бағалауға үйрету;
- өндірістік ортаның және еңбек процессін зерделеу үшін зертханалық және аспаптық зерттеулерді жүргізу әдістерін үйрету;
- ведомствалық кәсіпорындарда және басқа объектілерге ағымды санитарлық қадағалауды жүргізуді; есепке алу-есеп беру құжаттарын дұрыс рәсімдеуді;
- салауатты өмір салтының негіздерін және принциптерін насихаттауды;
- өндірістік мекемелерде кәсіптік қауіптілікті бағалауды үйрету.

9. Пәнді таңдауды негіздеу: Еңбек туралы заңнама. Еңбек физиологиясы және психофизиология негіздері. Жұмысшылардың денсаулық жағдайын кешенді бағалау. Өндірістік зияндылықтарды гигиеналық бағалау (микроклимат, төмен және жоғары атмосфералық қысым, шу, діріл, ультрадыбыс, инфрадыбыс, иондамайтын сәулелену, өндірістік шаң, өндірістік улар және т.б.) және өндірістік жарықтандыру, желдету, жылыту жүйелері. Өнеркәсіптік токсикология негіздері. Өндірістік жарарақат.

10. Оқыту нәтижелері (күзиреттіліктер)

Білімдер (когнитивтік сала)	Істей алуы және дағдылануы (психомоторлы орта)	Жеке және кәсіби компетенциялар (қатынас)
<p>-Еңбек гигиенасы саласындағы ағымдағы және ескертпелі санитарлық қадағалауды;</p> <p>-еңбек гигиенасындағы өндірістік физикалық факторларды және оларды бағалауды; (Өндірістік микроклимат, өндірістік шу, діріл, инфрадыбыс, ультрадыбыс, аэрозольдер, өндірістік улар, жоғары және төмен ауа қысымы.)</p> <p>-гигиеналық нормалауды және алдын-алу шаралар туралы;</p> <p>- өндірістік вентиляция, жарықтану, жылу және олардың қолайлы шарттарды жақсарту туралы;</p>	<p>-Мемлекеттік және орыс тілінде еңбек гигиенасы бойынша медициналық, есеп-қисаптық, іскерлік құжаттарға баға бере алуды;</p> <p>-санитарлық-эпидемиологиялық жағдай шиеленіскенде әртүрлі объектілердің санитарлық-гигиеналық жағдайына баға бере алуды;</p> <p>-еңбек жағдайына және өндіріске толығымен гигиеналық баға бере алуды;</p>	<p>- Санитарлық-гигиеналық және эпидемияға қарсы шараларды жүргізгенде меншікті шешімін ұсыныс, қосымша, нұсқама түрінде тұжырымдайды.</p> <p>-Зиянды және қауіпті өндірістік факторлардың жұмысшылар ағзасына әсер етуін және өндірістік зиянды және қауіпті факторларды төмендететін алдын алу шараларының тиімділігін тұжырымдайды және дәлелдей алады.</p>

11.Реквизитке дейінгі: эпидемиология.инфекциялық аурулар, радиациялық гигиена және медициналық экология,

12. Реквизиттен кейінгі: қоғамдық денсаулық сақтау, мемлекеттік санитарлық-эпидемиологиялық қадағалау.

13. Әдебиеттер тізімі негізгі:

Мендибаева, Б. Б. Еңбек гигиенасы. 1 бөлім. Жалпы еңбек гигиенасы: оқулық / - Алматы : Эверо, 2017. - 320 бет. с.

Мендибаева, Б. Б. Еңбек гигиенасы. 2 бөлім. Өнеркәсіптің, ауыл шаруашылығының, құрылыстың жеке салаларындағы еңбек гигиенасы : оқулық /. - Алматы : Эверо, 2017. - 264 бет. с.

Тоғызбаева, Қ. Қ.Еңбек гигиенасы. 1-кітап: оқулық / Қ. Қ. Тоғызбаева, А. Жаханов. - Алматы : Эверо, 2016. - 338 бет. с.

Тоғызбаева, Қ. Қ.Еңбек гигиенасы. 2-кітап: оқулық / Қ. Қ. Тоғызбаева, А. Жаханов. - Алматы : Эверо, 2016

Еңбек гигиенасы: оқулық / Ред. Н. Ф. Измеров., Қаз. тіліне ауд. Г. Қ. Амантаева. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2016. - 480 бет

Еңбекгигиенасындағы машықтану сабақтарына арналған жетекші оқу құралы: оқу құралы. - Алматы : ЖК "Ақнұр", 2015. - 384 бет

Ниязбекова, Л. С.Еңбекгигиенасындағы физикалық факторлар оқу құралы / Л. С. Ниязбекова. - М. : "Литтерра", 2015. - 208 бет

Ірі өндірісті өнеркәсіп салаларындағы еңбек гигиенасы құралы - Алматы : ЖК "Ақнұр", 2015. - 158 с

Тоғызбаева, Қ. Қ. Химия өнеркәсіп орындарының гигиеналық сипаттамасы және еңбек жағдайын сауықтыру: - Алматы : Эверо, 2012

Қосымша:

Бейнетерминалдармен жұмыс істеу кезіндегі еңбекгигиенасы: оқу - әдістемелік құрал. - Алматы : ЖК "Ақнұр", 2015. - 102 бет

Сраубаев, Е. Н.Еңбекгигиенасы саласындағы санитарлық сараптама жөніндегі нұсқаулық: оқу-әдістемелік нұсқау ҚР БҒМ. - Қарағанды : Санат-Полиграфия, 2014. - 536 бет.

Тоғызбаева, Қ. Қ. Химия өнеркәсіп орындарының гигиеналық сипаттамасы және еңбек жағдайын сауықтыру: студенттердің өзіндік дайындығына арналған оқу-әдістемелік құрал / Қ. Қ. Тоғызбаева ; С. Ж. Асфендияров атындағы ҚазҰМУ. - Алматы : Эверо, 2012. - 60 бет.

Еңбек гигиенасы [Электронный ресурс] : оқулық / қаз. тіліне ауд. Г. Қ. Амантаева ; ред. Н. Ф. Измеров. - Электрон. текстовые дан. (50,5 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2016. - 480 бет. эл. опт. диск (CD-ROM).

Ташкулова, Ж. Б. Оценка риска развития сердечно-сосудистых заболеваний у работающих в условиях нефтяного кластера [Электронный ресурс] : Электрон. текстовые дан. (84,0 Кб). - Шымкент : Б. и., 2014. - 63 бет эл. опт. диск (CD-ROM)

Сахова, Б. О. Цемент өндірісіндегі жұмысшыларда ӨСОА-ның диагноздық және емдік шараларын тиімділендіру [Электронный ресурс] : дис. ... денсаулық сақтау магистрі / Б. О. Сахова. - Электрон. текстовые дан. (754 Кб). - Шымкент : Б. ж., 2014. - 64 бет. эл. опт. диск (CD-ROM)

1. «Гигиена және эпидемиология» кафедрасы.

2. Білім беру деңгейі (бакалавриант/ интернатура/ магистратура/резидентура)

3. Мамандығы: «Қоғамдық денсаулық сақтау»

4. Курс: 3

5. Элективті пәннің атауы: «Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы-1»

6. Кредит саны 5

7. Мақсаты: балалар мен жасөспірімдер гигиенасына ғылым ретінде, оның негізгі қағидаларына, методологиялық көзқарастарына ұсыныс беру, балалар мен жасөспірімдер гигиенасы саласында ағымды және ескертпелі теориялық және қолданбалы аспектілердің заң шығаратын негізін игеру үшін, керекті білім мен білуді меңгеруі қажет.

8. Міндеттері:

- балалар мен жасөспірімдер гигиенасының теориялық және методологиялық негіздерімен және балалар қызметінің өмір сүру ортасының гигиеналық нормалау

- қағидаларымен танысу;
- өндірістік, оқу тәрбиелеу ортаның әртүрлі факторларының әсер ету ағзасына табиғи көзқарасы және әсер ету сипаты;

9. Пәнді таңдауды негіздеу: Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы денсаулық сақтаудың тәжірибелік саласы және ғылыми пәні ретінде, ол өсіп келе жатқан ұрпақтың денсаулығының нығаюына және сақталуына бағытталған және алдын алу шараларын жетілдіру және дәлелдеуіне бейімделген.

10. Оқыту нәтижелері (құзыреттіліктер):

Білімдер (когнитивтік сала)	Істей алуы және дағдылануы (психомоторлы орта)	Жеке және кәсіби компетенциялар
<ul style="list-style-type: none"> - балалар мен жасөспірімдер гигиенасында қолданылатын зерттеу әдістерін және негізгі міндеттерін, мақсатын, мәнін; - балалар мен жасөспірімдер гигиенасының басқа да ғылымдармен байланысын; - балалар мен жасөспірімдер гигиенасының пайда болу тарихын негізгі даму сатыларын; - балалар ағзасының өсіп жетілуі мен даму заңдылығын; 	<ul style="list-style-type: none"> - балалармен жасөспірімдер <i>мекемесінде</i> <i>гигиеналық</i> бағалау; - микроклимат көрсеткіштерін, жарыққа, бөлмелердің тағайындалу мәліметтерін қолдана отырып балалар мен жасөспірімдерді мектеп және мектепке дейінгі мекемелерге орналасуын бағалау; 	<ul style="list-style-type: none"> - өндірістік ортаның балалардың ағзасына әсер етуін және оқу – тәрбиелеуге әсер еткен негізгі мәселелерді шешу және қалыптастыруды; - балалар мен жасөспірімдерді физикалық дамуын бағалауды жоспарлау және дәлелдер келтіруді; - балалар мен жасөспірімдердің денсаулығын жоспарлау және ұйымдастыру іс-шараларын жүргізуді.

11. Реквизитке дейінгі: эпидемиология.инфекциялық аурулар, радиациялық гигиена және медициналық экология,

12. Реквизиттен кейінгі: қоғамдық денсаулық сақтау, мемлекеттік санитарлық-эпидемиологиялық қадағалау.

13. Әдебиеттер тізімі негізгі:

1. Кучма, В. Р. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы: оқулық. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 464 бет.
2. Приз, В. Н. Балалар мен жасөспірімдердің денсаулық жағдайын және сырқаттанушылығын бағалау: оқу құралы. - Алматы : Эверо, 2013

қосымша:

1. Бөлешов М.Ә. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы: оқулық-Эверо, 2015
2. Ерманова С.А. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы.-Ақ-нұр, 2014
3. Ордабеков, С. О. Жас ерекшелік анатомиясы, физиологиясы және гигиенасы: оқу құралы - Қарағанды : ЖК "Ақ Нұр", 2012.
5. Денсаулық сақтау саласын дамытудың «Денсаулық» 2016-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы.

1. «Гигиена және эпидемиология» кафедрасы.
2. Білім беру деңгейі (бакалавриат/ интернатура/ магистратура/резидентура)
3. Мамандығы «Қоғамдық денсаулық сақтау»
4. Курсы 3
5. Элективті пәннің атауы: «Коммуналдық гигиена-1»
6. Кредит саны 6

7. Мақсаты: коммуналдық гигиена бойынша мемлекеттік санитарлық-эпидемиологиялық қадағалауды жүргізетін қоғамдық денсаулық сақтау маманын дайындау

8. Міндеттері:

- елді мекендер аумағында атмосфера ауасын, топырақты және су қоймаларын ластаушы негізгі көздерге санитарлық қадағалауды ұйымдастыруда санитарлық-гигиеналық әдістерді қолдануға үйрету;
- сумен қамтамасыз ету көздеріне, ауыз судың сапасын жақсарту әдістеріне және су құбыры құрылымдарының орналастырылуына, елді мекендердің канализация жүйелері мен түрлеріне санитарлық-гигиеналық баға беру жөнінде білім беру; тұрғын және қоғамдық ғимараттардың, әртүрлі коммуналдық-тұрғын нысандарының, спорт құрылымдарының жарықтануына, жылытуына және ауа алмасуына санитарлық қадағалау жүргізуге үйрету;
- су қоймаларын, елді мекендердің атмосфера ауасын, топырақты және жабық бөлмелердің ауасын санитарлық қорғау бойынша санитарлық-гигиеналық шараларды құрастыру және жүзеге асыруға үйрету

9. Пәнді таңдауды негіздеу: Атмосфералық ауа гигиенасы. Елді мекендерді сумен жабдықтау гигиенасы. Топырақ гигиенасы. Атмосфералық ауаны, су қоймаларын, топырақты санитарлық қорғау. Атмосфералық ауадағы, су айдындарындағы және топырақтағы химиялық заттарды нормалаудың гигиеналық принциптері. Елді мекендерді санитарлық тазалау. Қоршаған орта объектілерін санитарлық-зертханалық бақылау деректерін бағалау. Қалалық және ауылдық елді мекендерді жоспарлау және салу гигиенасы.

10. Оқыту нәтижелері (күзiреттiлiктер)

Бiлiмдер (когнитивтік сала)	iстей алуы және дағдылануы (психомоторлы орта)	Жеке және кәсiби компетенциялар (қатынас)
<ul style="list-style-type: none"> • тұрғындардың арасында су жолымен жұқпалы және жұқпалы емес аурулардың таралу себептерін, жағдайларын және қауіп факторларын және оларды алдын алуын біледі; • атмосфера ауасын, топырақты және су қоймаларының суын ластаушы негізгі көздерге санитарлық қадағалауды ұйымдастыру және жүргізу тәртiптерiн бiледi; • тұрғын және қоғамдық ғимараттардың, коммуналдық нысандардың, спорт құрылымдарының жарықтануын, вентиляциясын және 	<ul style="list-style-type: none"> • нақты аумақта сумен қамтамасыз ету және суды пайдалану ерекшеліктерін ескеріп, су арқылы тарайтын жұқпалы ауруларды жою шараларының тиімділігіне баға беруді; • коммуналдық нысандарға және қоршаған орта факторларына ескертпелі және ағымды санитарлық қадағалауды жүргізуді; 	<ul style="list-style-type: none"> -тұрғындармен қатынаста медициналық этика ұстанымдарын сақтау, - коммуналды гигиенасының әртүрлі нысандарының жобалық құжаттарына сараптама жүргізуді; • қоршаған ортаның жағымсыз факторларының әсерлерімен байланысты ересектер мен балалардың денсаулық жағдайына баға беруді.

<p>жылытуын бағалау әдістерін біледі;</p> <ul style="list-style-type: none"> • 	<ul style="list-style-type: none"> • атмосфера ауасының, топырақтың, судың сапасына гигиеналық баға беруді; 	
---	--	--

11. Реквизитке дейінгі: эпидемиология, инфекциялық аурулар, радиациялық гигиена және медициналық экология,

12. Реквизиттен кейінгі: қоғамдық денсаулық сақтау, мемлекеттік санитарлық-эпидемиологиялық қадағалау.

13. Әдебиеттер тізімі

Негізгі:

Өндіріс кәсіпорындарының қайта құрылуы мен жаңадан құрылыс салыну кезіндегі санитарлық сақтық қадағалау оқу құралы / С. Ж. Асфендияров атындағы Қазақ Ұлттық мед. Ун-ті ; ред. басқ. Қ. Қ. Тоғызбаева. - Алматы : ЖК "Ақнұр", 2015.

Ірі өндірісті өнеркәсіп салаларындағы еңбек гигиенасы] : оқу құралы - Алматы : ЖК "Ақнұр", 2015. - 158 с.

Шайзадина, Г. Н. Ескертпелі санитариялық қадағалау = Предупредительный санитарный надзор : оқу құралы / Г. Н. Шайзадина. - Алматы : Эверо, 2015

Мазаев, В. Т. Коммунальная гигиена: учебник / Рек. ГБОУ ДПО "Рос. мед. акад. последипломного образования" Мин-ва здравоохранения РФ. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 704 с.

Неменко, Б. А. Коммунальдық гигиена] : оқулық. - Алматы : ЖК "Ақнұр", 2013.

Коммунальдық гигиенадан **практикалық** сабаққа арналған оқулық: оқулық - Алматы : ЖК "Ақнұр", 2013

Қосымша әдебиеттер.

Сраубаев, Е. Н. Желдетуді ескертпелі және ағымды санитарлық қадағалау: оқу-әдістемелік құрал / Е. Н. Сраубаев, С. Р. Жакенова, Н. У. Шинтаева. - Алматы : Эверо, 2014. - 98 бет

Сраубаев, Е. Н. Предупредительный и текущий санитарный надзор за вентиляцией: учеб.-методическое пособие / Е. Н. Сраубаев, С. Р. Жакенова, Н. У. Шинтаева. - Алматы : Эверо, 2014.

Сраубаев, Е. Н. Өндірістік токсикология негізі. Өндірістік улар және уланулар: оқу-әдістемелік құрал - Алматы : Эверо, 2014. - 156 бет.

1. «Гигиена және эпидемиология» кафедрасы.

2. Білім беру деңгейі (бакалавриант/ интернатура/ магистратура/резидентура)

3. Мамандығы «Қоғамдық денсаулық сақтау»

4. Курсы 3

5. Элективті пәннің атауы: «Нутрициология»

6. Кредит саны 4

7. Мақсаты: тағам гигиенасы саласында бакалаврларды, жоғары білікті мамандарды дайындау.

8. Міндеттері:

- студенттерге сау адамның және науқас адамның ұтымды тамақтануын ұйымдастыруының негізгі теориялық және тәжірибелік үрдістері бойынша қазіргі уақыттың білімін беру;

- тағамдық азық – түліктердің сапа көрсеткіштерін бағалауды үйрету;

- халықтың арасында азық – түліктермен байланысты инфекциялық және инфекциялық емес аурулардың даму мен таралу себептерін, жағдайларын, қауіп қатерлі факторларды анықтауға үйрету және олардың алдын алуын жүргізуін үйрету;
- тамақ кәсіпорындары үшін санитарлық нормалар мен ережелерді зерделеу бойынша білім беру;
- ағымды санитарлық қадағалауды ұйымдастыру, тамақ кәсіпорындарында санитарлық – гигиеналық тексеруді жүргізу сұрақтар бойынша білім беру.

9. Пәнді таңдауды негіздеу: Тағам гигиенасы негізгі теориялық біліммен қамтамасыз ететін медициналық – гигиеналық ғылымдар жүйесінде міндетті және маңызды саласы болып табылады, осы білімдердің негізінде тағам гигиенасы бойынша болашақ маманның барлық дайындығы қарастырылады. Зерттеудің нысаны адамның нутрициологиялық статусы, тағамдық азық – түліктердің тамақтық құндылығы мен қауіпсіздігі, тағам гигиенасы саласында мемлекеттік санитарлық - эпидемиологиялық қадағалау болып табылады. Мамандар мемлекет пен әлемдік қауымдастық деңгейінде денсаулық сақтаудың жүйесі мен менеджмент жағдайларының өзгеруіне үйрену керек, өмір бойы оқуды жалғастыру керек, қоғамның дамуына үлес қосу керек.

10. Оқыту нәтижелері (күзінеттіліктер)

Білімдер (когнитивтік сала)	Істей алуы және дағдылануы (психомоторлы орта)	Жеке және кәсіби компетенциялар (қатынас)
<ul style="list-style-type: none"> • тағам гигиенасы саласында мемлекеттік санитарлық – эпидемиологиялық негіздерін біледі; • тамақтанудың ғылыми өзекті мәселелері және олардың халықтың денсаулығымен, еңбекке қабілеттілігімен байланысы, тамақтану саласында ҚР ұлттық саясатын біледі; • тамақтық азық – түліктердің тамақтық және биологиялық құндылығын, олардың бұзылу және сапалық көріністерін біледі; 	<ul style="list-style-type: none"> • ескертпелі және ағымды санитарлық қадағалауды жүргізеді; • тамақтануды қалыптастыру бойынша шараларды құрастыру және олардың орындалуын бақылайды; • тамақтану уланудың, жедел ішек инфекциялары мен алиментарлы аурулардың алдын алу шараларын жүргізеді; 	<ul style="list-style-type: none"> • жаңа идеяларды қабылдау; • тұрғындармен қатынаста медициналық этика ұстанымдарын сақтау, • тиісті коммуникативті машықтарды көрсете білу; • командада жұмыс жасау машықтарына және көшбасшылық қасиеттерге ие болу.

11. Реквизитке дейінгі: эпидемиология.инфекциялық аурулар, радиациялық гигиена және медициналық экология,

12. Реквизиттен кейінгі: қоғамдық денсаулық сақтау, мемлекеттік санитарлық-эпидемиологиялық қадағалау.

13. Әдебиеттер тізімі

Негізгі:

1. Терехин, С. П. Қазіргі таңда нутрициологияның өзекті сұрақтары кесте және схема түрінде : оқу-әдістемелік құрал . - Алматы : Эверо, 2012.
2. Нутрициология оқулық / Л. З. Тель [ж. б.]. - М. : "Литтерра", 2015. - 512 бет
3. Основы здорового питания людей пожилого и старческого возраста /С.А., Искакова. Абдуллаева Эверо,2014
4. Қожахметова, А. И. Тағам гигиенасы: оқу құралы - Алматы : Эверо, 2014. - 292 .
5. Основы здорового питания школьников/А.А. Абдулдаева Досжанова –Эверо.2014
6. Таукебаева, К. С. Тамақ әзірлеу технологиясы оқулық: Алматы : Эверо, 2013. - 198 бет.

1. «Гигиена және эпидемиология» кафедрасы.

2. Білім беру деңгейі (бакалавриант/ интернатура/ магистратура/резидентура)

3. Мамандығы «Қоғамдық денсаулық сақтау»

4. Курсы 3

5. Элективті пәннің атауы: «Аурулардың алдын алу және салауатты өмір салтын қалыптастыру »

6. Кредит саны 4

7. Мақсаты: Аурулардың алдын алу және салауатты өмір салтын қалыптастыру саласындағы негізгі заңнамалық құжаттарды және Денсаулықты нығайту қызметтерін ұйымдастыру және басқару.

8. Міндеттері:

- емдеу - профилактикалық мекемелерінің теориялық және әдістемелік негіздерімен таныстыру;
- медициналық қызметкерлердің қолайлы еңбек жағдайын және емдеу үдерісін тиімді жүргізу үшін, науқастардың ауруханада болуына оңтайлы жағдай жасау мақсатында, емдеу-профилактикалық мекемелерінің орналасуына, жоспарлануына және санитариялық-техникалық қамтамасыз етілуіне нормативтер мен талаптар кешенін құрастыруды үйрету.

9. Пәнді таңдауды негіздеу: Аурулардың алдын алу және салауатты өмір салтын қалыптастыру саласындағы негізгі заңнамалық құжаттар. Денсаулықты нығайту қызметтерін ұйымдастыру және басқару. Денсаулық және ауру. Аурулардың даму қауіп факторларының мониторингі принциптері. Әлеуметтік маңызы бар аурулардың алдын алу. Жұқпалы аурулардың алдын алу. Созылмалы жұқпалы емес аурулардың алдын алу. Тамақтануға байланысты аурулардың алдын алу. Зиянды әдеттердің алдын алу. Өмір сапасы. Өмір сапасын бағалау принциптері. Дене белсенділігі және денсаулық. СӨС насихаттау негіздері. Ана мен бала денсаулығын қорғау. Профилактикалық және эпидемияға қарсы іс-шаралар жүйесіндегі иммунопрофилактика орны.

10. Оқыту нәтижелері (күзиреттіліктер)

Білімдер (когнитивтік сала)	Істей алуы және дағдылануы (психомоторлы орта)	Жеке және кәсіби компетенциялар (қатынас)
- ЕПМ орналасуына, жабдықталуына және оңтайландырылуына қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптарды біледі;	- ЕПМ нысандарында санитариялық-эпидемиологиялық қадағалауды жүргізе алады; - ЕПМ әртүрлі нысандарының	-жана идеяларды қабылдайтын; -қоғам мен денсаулық сақтау жүйесінің өзгерістеріне тез бейімделетін;

<p>- емдеу - профилактикалық мекемелерін терең, рейдтік және жоспарлы тексерудің әдістемесін біледі;</p> <p>- аурухана ішілік инфекцияның алдын алу әдістемесін біледі;</p> <p>- негізгі нормативтік құқықтық актілердің мазмұнын және емдеу - профилактикалық мекемелер гигиенасы бойынша талаптарын біледі;</p> <p>- медициналық қалдықтардың маңызын, олардың жіктелуін, жою әдістерін біледі;</p> <p>- ЕПМ дезинфекциялық бақылаудың гигиеналық маңызын біледі;</p> <p>- аурухана ішілік инфекцияның негізгі түрлерін, АИИ алдын алуын біледі;</p> <p>- әртүрлі медициналық мамандықтардың еңбек жағдайының ерекшелігін біледі.</p>	<p>жобалық құжаттарына сараптама жүргізе алады;</p> <p>- емдеу- профилактикалық мекемелерінің бөлмелерінің көрсеткіштерін анықтауды және гигиеналық баға беруді және ЕПМ науқастардың болу жағдайын оңтайландыру бойынша ұсыныстар береді;</p> <p>- АИИ алдын алу мақсатында емдеу- профилактикалық мекемелерінде науқастарды ұтымды орналастыруды ұсыну;</p> <p>- емдеу- профилактикалық меке-мелеріндегі санитариялық- техникалық жабдықтарды бағалайды;</p> <p>- дәрігерлік тәжірибеде емдеу- профилактикалық мекемелер гигиенасы және АИИ тарауы бойынша құқықтық, нұсқаулық және әдістемелік материалдарды пайдалана біледі.</p>	<p>-өзінің кәсіби жұмысына талдау жүргізуге және жоспарлауға;</p> <p>- тәжірибе жүзінде санитариялық-эпидемиологиялық қадағалаудың жүйелік-мәселелік міндеттерін шешуге дайын болуына;</p> <p>-тұрғындармен қатынаста, әріптестермен өзара әрекет кезінде медициналық этика ұстанымдарын сақтап, тиісті коммуникативті машықтарды көрсете білу;</p> <p>-командада жұмыс жасау машықтарына және көшбасшылық қасиеттерге ие болуы;</p> <p>-барлық кәсіби қызмет бойында өзінің білімі мен машықтарын жетілдіруге және басқаларды оқытуға қабілетті болуы.</p>
---	---	---

11. Реквизитке дейінгі: эпидемиология.инфекциялық аурулар, радиациялық гигиена және медициналық экология,

12. Реквизиттен кейінгі: магистратура пәндері

1. «Гигиена және эпидемиология» кафедрасы.
2. Білім беру деңгейі (бакалавриант/ интернатура/ магистратура/резидентура)
3. Мамандығы «Қоғамдық денсаулық сақтау»
4. Курсы 4
5. Элективті пәннің атауы: Жеке эпидемиология дезинфекциялық іс негіздерімен.
6. Кредит саны 5

7. Мақсаты: Тұрғындар арасында жұқпалы және жұқпалы емес аурулардың пайда болу себептері мен жағдайларын анықтау, жеке

топтағы тұрғындар арасында дамиды жұқпалы аурулардың алдын алуға бағытталған профилактикалық, індетке қарсы және дезинфекциялық шараларды ұйымдастыру және жүргізуді негіздеу, тұрғындар арасында жұқпалы және жұқпалы емес аурулардан болатын аурушандықты төмендету және жеке инфекцияларды жою бойынша студенттердің теориялық білімі мен практикалық машықтарын қалыптастыру.

8. Міндеттері: жұқпалы аурулар ошағында және табиғи-ошақты инфекциялар аймағында алдын алу және індетке қарсы шараларды жоспарлауды және жүргізуді үйрету; мемлекеттік бағдарлама аясында жұқпалы және жұқпалы емес аурулардың пандемиялық таралуының алдын алу бойынша індетке қарсы және профилактикалық шараларды жоспарлауды және жүргізуді үйрету;

емдеу-алдын алу мекемелерінде дезинфекция-стерилизациялық режимді сақтауға бақылау жүргізуді үйрету;

жұқпалы және паразиттік ауруларға жасалатын эпидемиологиялық бақылаудың теориялық, әдістемелік негізі бойынша білім беру;

жұқпалы аурулардың келуі мен таралуынан мемлекет аумағын санитариялық қорғау бойынша шараларды ұйымдастыруды үйрету;

дезинфекция мен стерилизация негізі бойынша білім беру.

9. Пәнді тандауды негіздеу:

10. Оқыту нәтижелері (күзінеттіліктер)

Білімдер (когнитивтік сала)	Істей алуы және дағдылануы (психомоторлы орта)	Жен (қат)
<ul style="list-style-type: none"> - жұқпалы және паразитарлық сырқаттанушылықтың әр түрлі топтарына эпидемиологиялық қадағалаудың негізгі қағидаларын, табиғи-ошақтық инфекциялардың жағрапиялық таралуын және бақылау әдістерін біледі; - интенсивті және экстенсивті көрсеткіштерді есептеу әдістемесін, эпидемиологиялық талдау көрсеткіштерін бағалауды, жұқпалы аурулардың эпидемиялық үрдіс сипатын болжауды біледі; - «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Қазақстан Республикасының Кодексіні біледі; - тұрғындар денсаулығының көрсеткіштерін есептеу және бағалау әдістемесін біледі; 	<ul style="list-style-type: none"> - эпидемиологиялық жағдайдың асқынуы кезінде әр түрлі объектілердің санитарлық-эпидемиологиялық жағдайын бағалайды; - интернет және интранет желісінде дербес компьютер көмегімен эпидемиология саласындағы мәселелерді шешеді; - ошақтағы профилактикалық, эпидемияға қарсы, санитарлық ағарту іс шараларының орындалу сапасын санитарлық-эпидемиологиялық қызмет саласындағы нормативті-құқықтық және заңнамалық әрекеттерге сай бағалайды; - тәжірибелердің нәтижелерін бағалайды, анықталған фактілер мен жағдайлардың себеп-салдарлық қатынасын түсіндіре алады; 	<ul style="list-style-type: none"> - - - -

11. Реквизитке дейінгі: эпидемиология.инфекциялық аурулар, радиациялық гигиена және медициналық экология,

12. Реквизиттен кейінгі: магистратура пәндері

13. Әдебиеттер тізімі

1. Әміреев, С. Жұқпалы аурулардың стандартты анықтамалары және іс-шаралар алгоритмдері. Т.1: практикалық нұсқау / С. Әміреев. - Алматы : Эверо, 2014. - 634 бет+80 бет.с. : ил

Әміреев, С. Жұқпалы және паразитарлық аурулардың стандартты анықтамалары мен іс-шаралар алгоритмдері. Т. 2: практикалық нұсқаулық / С. Әміреев. - Алматы : Эверо, 2014. - 902 бет.+80 бет.с.

2.Ерманова, С. А. Эпидемиология: оқулық /. - Қарағанды : АҚНҰР, 2016. - 296 бет. С

Қосымша

1. Ирсимбетова Н.А., Абуова Г.Н., Тулепова З.Т. – Эпидемиология. – Шымкент: Кітап, 2013. - 544 б.

2.Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы / Ред. бас. В. И. Покровский. Қаз. тіл. ауд. Н. Жайықбаев. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 448 б

Электронды ресурстар.

1.Медициналық сөздік (орысша-қазақша) = Медицинский словарь (русско-казахский) : сөздік / Т. А. Момынов [ж/б] ; ҚР денсаулық сақтау министрлігі. С. Ж. Асфендияров атындағы ҚҰМУ . - 3-бас., толықт. өнд. . - Алматы : Атамұра, 2014. - 536 бет с.

2.Инфекционные болезни [Электронный ресурс] : атлас- руководство / В. Ф. Учайкин [и др.]. - Электрон.текстовые дан. (76,9 МБ). - М. : Издательская группа "ГЭОТАР- Медиа", 2010. - 384 с. эл. опт. диск (CD-ROM)

1. «Гигиена және эпидемиология» кафедрасы.

2. Білім беру деңгейі (бакалавриант/ интернатура/ магистратура/резидентура)

3. Мамандығы «Қоғамдық денсаулық сақтау»

4. Курсы 4

5. Элективті пәннің атауы: «Коммуналдық гигиена-2»

6. Кредит саны 5

7. Мақсаты: коммуналдық гигиена бойынша мемлекеттік санитарлық-эпидемиологиялық қадағалауды жүргізетін қоғамдық денсаулық сақтау маманын дайындау

8. Міндеттері:

Коммуналдық гигиена нысандарына ескертпелі және ағымды санитарлық қадағалауды жүргізуді үйрету;

- елді мекендер аумағында атмосфера ауасын, топырақты және су қоймаларын ластаушы негізгі көздерге санитарлық қадағалауды ұйымдастыруда санитарлық-гигиеналық әдістерді қолдануға үйрету;

- сумен қамтамасыз ету көздеріне, ауыз судың сапасын жақсарту әдістеріне және су құбыры құрылымдарының орналастырылуына, елді мекендердің канализация жүйелері мен түрлеріне санитарлық-гигиеналық баға беру жөнінде білім беру;

тұрғын және қоғамдық ғимараттардың, әртүрлі коммуналдық-тұрғын нысандарының, спорт құрылымдарының жарықтануына, жылытуына және ауа алмасуына санитарлық қадағалау жүргізуге үйрету;

- су қоймаларын, елді мекендердің атмосфера ауасын, топырақты және жабық бөлмелердің ауасын санитарлық қорғау бойынша санитарлық-гигиеналық шараларды құрастыру және жүзеге асыруға үйрету

9. Пәнді тандауды негіздеу: Коммуналдық мақсаттағы ұйымдарға қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар. Коммуналдық гигиена объектілерін санитарлық-эпидемиологиялық тексеру схемасы. Ландшафтық-рекреациялық аумақтарға және елді мекендерді көгалдандыруға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар. Спорт ғимараттарын жоспарлау, абаттандыру және жабдықтау ерекшеліктері. Кір жуатын орындар, моншалар, шаштараздар, олардың құрылымы мен мазмұны, пайдалануға қойылатын талаптар. Театрлар мен кинотеатрларды, кітапханаларды жоспарлау, абаттандыру және жабдықтау ерекшеліктері. Емдеу-алдын алу мекемелерінің санитарлық-техникалық жабдықтары мен жоспарлаудың гигиеналық негіздері. Дәріханалардың құрылымы мен мазмұны, пайдалануға қойылатын талаптар.

10. Оқыту нәтижелері (күзiреттiлiктер)

Бiлiмдер (когнитивтiк сала)	Iстей алуы және дағдылануы (психомоторлы орта)	Жеке және кәсiби компетенциялар (қатынас)
<ul style="list-style-type: none"> • елдi мекендердi сумен қамтамасыздандыру, канализациялау, қалалық және ауылдық мекендердi жоспарлау және салу, тұрғын және қоғамдық ғимараттардың, коммуналдық-тұрғын нысандарының, спорт құрылымдарының, емдеу профилактикалық мекемелерiнiң жобаларын сараптау сатыларын бiледi; • қоршаған орта факторларының әсерiмен байланысты халықтың денсаулық көрсеткiштерiн есептеу және баға беру әдiстемесiн бiледi; • су қоймаларын, атмосфера ауасын, топырақты және жабық бөлмелердiң ауасын қорғау бойынша санитарлық-гигиеналық шараларды ұйымдастыру және жүргiзу тәртiбiн бiледi; • қоршаған ортаның әртүрлi факторларының деңгейiн бағалауға қажеттi аспаптардың құрылымын және жұмыс ұстанымдарын бiледi; 	<ul style="list-style-type: none"> • мемлекеттiк санитарлық-эпидемиологиялық қадағалаудың әр деңгейлерiнде басқарушылық шешiмдерiн қабылдауды; • санитарлық-эпидемиологиялық шиеленiскен жағдайда әртүрлi нысандардың санитарлық-гигиеналық жай-күйiне баға берудi; 	<ul style="list-style-type: none"> -жаңа идеяларды қабылдау; -тұрғындармен қатынаста медициналық этика ұстанымдарын сақтау, -тиiстi коммуникативтi машықтарды көрсете бiлу; -командада жұмыс жасау машықтарына және көшбасшылық қасиеттерге ие болу. • коммуналдық гигиенасы саласында мемлекеттiк ескертпелi және ағымды санитарлық-эпидемиологиялық қадағалауды жүргiзудi

11. Реквизитке дейiнгi: эпидемиология.инфекциялық аурулар, радиациялық гигиена және медициналық экология,

12. Реквизиттен кейiнгi: магистратура пәндерi

13. Әдебиеттер тiзiмi

Негiзгi:

1.Б.А.Неменко. Коммуналдық гигиена: оқулық – Алматы, ЖК АҚНҰР, –2013.- 404б.

2. Б.А.Неменко, Бекказинова, Арынова . Коммуналдық гигиенадан практикалық сабаққа арналған оқулық - Алматы, ЖК АҚНҰР, –2013.- 426 б.

1. «Гигиена және эпидемиология» кафедрасы.

2. Бiлiм беру деңгейi (бакалавриант/ интернатура/ магистратура/резидентура)

3. Мамандығы: «Қоғамдық денсаулық сақтау»

4. Курс: 4

5. Элективтi пәннiң атауы: «Балалар мен жасөспiрiмдер гигиенасы 2»

6. Кредит саны 5

7. Мақсаты: Балалар мен жасөспірімдерге арналған мекемелерді жобалау мен салудың гигиеналық негіздері Балалар мен жасөспірімдер мекемелерін абаттандыру мен жабдықтауға қойылатын гигиеналық талаптар білуді меңгеруі қажет.

8. Міндеттері:

- балалар мен жасөспірімдердің дене дамуына және денсаулық жағдайының бағасына әдістемелік зерделеуді оқыту;
- балалар мен жасөспірімдердің оқытылуына және тәрбиеленуіне жағымды жағдайды қамтамасыздандыруына, санитарлық-гигиеналық ұсыныстар мен сауықтандыру шаралар кешендерін зерттеп оқыту;
- балалар мен жасөспірімдер тұрғындарының өміріне мемлекеттік санитарлық қадағалауды жүзеге асырып оқыту.

9. Пәнді таңдауды негіздеу: Балалар мен жасөспірімдерге арналған мекемелерді жобалау мен салудың гигиеналық негіздері Балалар мен жасөспірімдер мекемелерін абаттандыру мен жабдықтауға қойылатын гигиеналық талаптар. Мектептен тыс мекемелердің гигиенасы. Балалар мен жасөспірімдер ұжымдарында жазғы сауықтыру жұмыстарын ұйымдастырудың гигиеналық мәселелері. Балалар мен жасөспірімдер тұрғындарын медициналық және санитарлық-эпидемиологиялық қамтамасыз ету. Балалар және жасөспірімдер мекемелерінің санитарлық-эпидемияға қарсы режимі. Балаларды гигиеналық оқыту және тәрбиелеу.

10. Оқыту нәтижелері (құзыреттіліктер):

Білімдер (когнитивтік сала)	Істей алуы және дағдылануы (психомоторлы орта)	Жеке (қаты)
<ul style="list-style-type: none"> - балалардың іс әрекеті мен өмір сүру ортасындағы факторларын, гигиеналық нормасын, ерекшеліктерін және қағидаларын; - өндірістік және оқу-тәрбиелік ортаның факторларын және олардың балалар мен жасөспірімдер ағзаларына әсерін зерттеу және бағалаудың әдістемелік жолдарын; - гигиена саласында санитарлық қадағалау әдістемесін жүргізуді; - балалар және жасөспірімдер мекемелерінде жоспарлық, рейдті және тереңдетілген зерттеу әдістерін жүргізу туралы ғылыми әдебиеттер мен тексеруді; 	<ul style="list-style-type: none"> -балалардың негізгі тағамдық заттарға және энергияға физиологиялық қажеттілігін, тәуліктік энергия шығынын хронометражды әдіспен анықтау; - «Негізгі тағамдық заттарға және энергияға қажеттілік нормасы» бойынша тарату – мәзірін жасайды және құрау; 	<ul style="list-style-type: none"> - ба бағала - бала және ү

11. Реквизитке дейінгі: эпидемиология.инфекциялық аурулар, радиациялық гигиена және медициналық экология,

12. Реквизиттен кейінгі: магистратура пәндері

13. Әдебиеттер тізімі

негізгі:

Ерманова, С. А. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасына әлеуметтік және экологиялық факторлардың әсері: оқу құралы / - Қарағанды : АҚНҰР, 2016. - 178 бет.

Бөлешов М.Ә.Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы:оқулық-Эверо,2015

ЕрмановаС.А.Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы.-Ақ-нұр,2014

Кучма, В. Р.Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы: оқулық. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 464 бет.

Гигиена учебник / М-во образования и науки РФ ; под ред. П. И. Мельниченко. - ; Рек. ГБОУ ВПО "Первый Моск. гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 656 с.

с.

Ордабеков, С. О. Жас ерекшелік анатомиясы, физиологиясы және гигиенасы: оқу құралы - Қарағанды : ЖК "Ақ Нұр", 2012.

Кучма, В. Р. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы [Электронный ресурс] : оқулық / - Электрон. текстовые дан. (45,6 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2016. - 464 бет. эл. опт. диск (CD-ROM).

1. «Гигиена және эпидемиология» кафедрасы.

2. Білім беру деңгейі (бакалавриант/ интернатура/ магистратура/резидентура)

3. Мамандығы «Қоғамдық денсаулық сақтау»

4. Курсы 4

5. Элективті пәннің атауы: «Тамақтану орындары, сауда және тағам өндірісі нысандарының гигиенасы »

6. Кредит саны 5

7. Мақсаты: тағам гигиенасы саласында бакалаврларды, жоғары білікті мамандарды дайындау. Тамақ кәсіпорындарына қойылатын жалпы гигиеналық талаптар.

8.Міндеттері: тағамдық азық – түліктердің сапа көрсеткіштерін бағалауды үйрету;

- халықтың арасында азық – түліктермен байланысты инфекциялық және инфекциялық емес аурулардың даму мен таралу себептерін, жағдайларын, қауіп қатерлі факторларды анықтауға үйрету және олардың алдын алуын жүргізуін үйрету;
- тамақ кәсіпорындары үшін санитарлық нормалар мен ережелерді зерделеу бойынша білім беру;
- ағымды санитарлық қадағалауды ұйымдастыру, тамақ кәсіпорындарында санитарлық – гигиеналық тексеруді жүргізу сұрақтар бойынша білім беру.

9. Пәнді таңдауды негіздеу: Тамақ кәсіпорындарына қойылатын жалпы гигиеналық талаптар. Тамақ кәсіпорындарын санитарлық-эпидемиологиялық тексеру схемасы. Қоғамдық тамақтану ұйымдарын зерттеу әдістемесі. Тамақ кәсіпорындарының санитарлық жағдайын бақылау. Азық-түлік саудасы мен нарықты зерттеу әдістемесі. Сүт және қышқыл сүт өнімдерін өндіру бойынша кәсіпорындарды зерттеу әдістемесі. Ет өңдеу өнеркәсібі кәсіпорындарын және шұжық өнімдерін өндіру кәсіпорындарын зерттеу әдістемесі. Балық өсіретін және нан комбинатын және т. б. зерттеу әдістемесі.. Тамақ өнімдерінің сапасы мен қауіпсіздігін және халықтың денсаулығын мониторингілеу. Консервілеу әдістерінің гигиеналық сипаттамасы. Тұтынушылар үшін тамақ өнімдерінің, материалдар мен бұйымдардың сапасы мен қауіпсіздігі туралы ақпаратты бағалау. Тамақ объектілерінің жұмыскерлерін гигиеналық оқыту. Санитарлық минимум және оны жүргізу әдістері. Тағам өнімдерін стандарттау, оның гигиеналық және құқықтық маңызы. Мемлекеттік стандарттардың түрлері, олардың құрылымы. Ауыл шаруашылығында пестицидтердің қолданылуына санитарлық-эпидемиологиялық бақылау. ҚР қолданылатын тағамдық қоспаларды гигиеналық бағалау.

10. Оқыту нәтижелері (күзiреттiлiктер)

Бiлiмдер (когнитивтiк сала)	iстей алуы және дағдылануы (психомоторлы орта)	Жеке және кәсiби компетенциялар (қатынас)
тамақтық азық – түлiктердiң тамақтық және биологиялық құндылығын, олардың бұзылу және сапалық көрiнiстерiн бiледi;	<ul style="list-style-type: none"> • медициналық – санитарлық құжаттарды дайындайды; • тамақтық азық – түлiктердiң	санитарлық – эпидемиологиялық қызметiнiң интеграция, қоғамдық денсаулық сақтау және денсаулық сақтаудың менеджменттiң сұрақтарында бiлiктiлiктi болу керек.

<ul style="list-style-type: none"> • тамақтық азық – түліктерді санитарлық қорғау және гигиеналық сараптаудың үрдістерін біледі; • халықтың арасында алиментарлық инфекциялық және инфекциялық емес аурулардың таралу және даму себептерін, жағдайларын және қауіп қатерлі факторларын, олардың алдын алуын біледі; • тамақ кәсіпорындарын тамақ кәсіпорындарын санитарлық – гигиеналық тексеру әдістемесін біледі; • тамақтан улануды тергеу әдістемесін және алдын алу үрдістерін біледі. 	<p>гигиеналық бағалауын өткізеді;</p> <ul style="list-style-type: none"> • азық – түліктердің қауіпсіздігі мен сапасының және халық денсаулығының мониторингін жүзеге асырады. 	<ul style="list-style-type: none"> • нақты тамақтануды зерттеу үшін сауал-сұрақтарды құрастыру және халықтың арасында сауалнама жүргізуді; <ul style="list-style-type: none"> • тамақ нысандарына санитарлық-гигиеналық тексеруді тереңдете жүргізу, тексеру актісін құрастыру және анықталған кемшіліктерді жою бойынша шараларды құрастыру; • тамақтан улану жағдайларын тергеу, олардың себебін анықтауды, алдын алу және жою шараларын жүзеге асыруды.
---	---	--

11. Реквизитке дейінгі: эпидемиология, инфекциялық аурулар, радиациялық гигиена және медициналық экология,

12. Реквизиттен кейінгі: магистратура пәндері

13. Әдебиеттер тізімі

Негізгі:

1. Терехин, С. П. Қазіргі таңда нутрициологияның өзекті сұрақтары кесте және схема түрінде : оқу-әдістемелік құрал . - Алматы : Эверо, 2012.

1. «Гигиена және эпидемиология» кафедрасы.

2. Білім беру деңгейі (бакалавриант/ интернатура/ магистратура/резидентура)

3. Мамандығы «Қоғамдық денсаулық сақтау»

4. Курсы 4

5. Элективті пәннің атауы: «Еңбек медицинасы »

6. Кредит саны 4

7. Мақсаты: Жұмысшылардың денсаулық жағдайын кешенді бағалау. Алдын ала және мерзімдік медициналық тексерулер. Профилактикалық шаралар кешенін әзірлеу. Өнеркәсіптік кәсіпорындардағы кәсіби тәуекелді бағалау.

8. Міндеттері:

- ҚР Конституциясының, «ҚР халықтың денсаулығын қорғау туралы» Заңының, «ҚР еңбекті қорғау туралы» заңының, «Қоршаған ортаны қорғау туралы» заңының және басқа құқықтық және нормативтік актілерінің негізгі ережелері енген санитарлық дәрігерінің ісін реттеуші Заңдылық актілер туралы білім беру;

- денсаулықты қорғау және қоғамдық денсаулық жағдайын бағалауды үйрету;

- профилактикалық шараларды дәрістеу және олардың тиімділігін бағалау тәжірибесін үйрету;

- әр түрлі еңбек түрімен айналысатын тұрғындардың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығымен қамтамасыз етуді ұйымдастыру;

9. Пәнді таңдауды негіздеу: Жұмысшылардың денсаулық жағдайын кешенді бағалау. Алдын ала және мерзімдік медициналық тексерулер. Профилактикалық шаралар кешенін әзірлеу. Өнеркәсіптік кәсіпорындардағы кәсіби тәуекелді бағалау. Еңбек жағдайы бойынша жұмысшыларды аттестациялау. Көмір, металлургия, машина жасау, мұнай өңдеу, химия және фармацевтика өнеркәсібіндегі, құрылыс материалдарын өндірудегі, ағаш өңдеу өнеркәсібіндегі және жиһаз өндірісіндегі, ауыл шаруашылығындағы еңбек медицинасы, медицина қызметкерлерінің еңбек гигиенасы, әйелдер мен жасөспірімдердің еңбек гигиенасы. Қазіргі жағдайда жасөспірімдер еңбегін қорғау мен гигиенаның санитарлық нормалары мен негізгі бағыттары.

10. Оқыту нәтижелері (күзиреттіліктер)

Білімдер (когнитивтік сала)	Істей алуы және дағдылануы (психомоторлы орта)	Жеке және кәсіби компетенциялар (қатынас)
<p>-Өнеркәсіптік кәсіпорындардағы кәсіби тәуекелді бағалау. -Еңбек жағдайы бойынша жұмысшыларды аттестациялау. -Көмір, металлургия, машина жасау, мұнай өңдеу, химия және фармацевтика өнеркәсібіндегі, құрылыс материалдарын өндірудегі, ағаш өңдеу өнеркәсібіндегі және жиһаз өндірісіндегі, ауыл шаруашылығындағы еңбек медицинасы, медицина қызметкерлерінің еңбек гигиенасы, әйелдер мен жасөспірімдердің еңбек гигиенасы.</p>	<p>-санитарлық-эпидемиологиялық жағдай шиеленіскенде әртүрлі объектілердің санитарлық-гигиеналық жағдайына баға бере алады; -еңбек медицина жағдайына және өндіріске толығымен гигиеналық баға бере алады; -еңбек медицина іс-әрекеті процессінде организмнің қызметтік жағдайын зерттеу әдістері мен жұмыс принципін талқылауды; -өндірісте жарақаттануды, сырқаттануды және кәсіби улауды талдап, зерттеу және тіркеуден өткізуді; -тұрғындар арасында салауатты өмір салтын өткізуде өндірістік ортаның және организмнің өзара әсерлесу заңдылықтарын біле отырып, кәсіптік аурулар мен өндірістік жарақаттардың алдын-алуда білімін қолдана білуді.</p>	<p>- Санитарлық-гигиеналық және эпидемияға қарсы шараларды жүргізгенде меншікті шешімін ұсыныс, қосымша, нұсқама түрінде тұжырымдайды. -Зиянды және қауіпті өндірістік факторлардың жұмысшылар ағзасына әсер етуін және өндірістік зиянды және қауіпті факторларды төмендететін алдын алу шараларының тиімділігін тұжырымдайды және дәлелдей алады.</p>

11. Реквизитке дейінгі: эпидемиология.инфекциялық аурулар, радиациялық гигиена және медициналық экология,

12. Реквизиттен кейінгі: магистратура пәндері

- 1. Кафедра:** Әлеуметтік медициналық сақтандыру және қоғамдық денсаулық.
- 2. Дайындық деңгейі** – Бакалавриат.
- 3. Мамандығы:** «Қоғамдық денсаулық сақтау»
- 4. Курс-3, Семестр-6**
- 5. Элективті пәннің атауы:** «Денсаулық сақтаудағы ақпараттық жүйелері»
- 6. Кредит саны-6/180**

7. Мақсаты: Қазақстан Республикасының қазіргі денсаулық сақтау моделі шеңберінде ақпараттық менеджмент саласында кәсіптік құзіреттіліктер мен дағдылардың негізін қалыптастыру. Тәжірибелік денсаулық сақтаудағы инновациялық менеджмент туралы ақпарат игеру негізінде медициналық мекемелерде жас мамандардың болашақ қызметінде бейімделу мәселелерін анықтау және нақты мәселелерді шешу деңгейлерін анықтауды, ажыратуды жасай білу Сапаны бақылаудың негізгі мақсаттарының бірі денсаулық сақтау жүйесінің тиімділігі үшін, барлық мүдделі талаптарды біріктіру, денсаулық сақтау мекемелерінің денсаулық сақтау деңгейін жақсарту болып табылады

8. Міндеттері:

- денсаулық сақтауда қолданылатын ақпараттық жүйенің негізгі білімдерін қалыптастыру;
- денсаулық сақтаудың ақпараттық жүйесінің мүмкіндіктерін көрсету;
- инновациялық сипаттағы көздерімен өзіндік жұмыс дағдыларын үйрету
- практикалық денсаулық сақтауда және денсаулық сақтауда инновациялық менеджмент негіздерін білу;
- денсаулық сақтау менеджерлерінің табысты көшбасшылық принциптерін білуін дамыту;
- сапаны бақылау жүйесін ұйымдастыру, негізгі басқару ұғымдары;
- денсаулық сақтауда аккредитацияның тәртібін меңгеру;
- денсаулық сақтауда аттестацияның тәртібін меңгеру;
- пациентті емдеу және күтіміне пәнаралық қатынасты дамыту және ұйымда жұмыс істейтін кәсіби мамандарға сапасына жауапты болуына мүмкіндік беру.

9. Пән таңдауды негіздеу Ақпараттық ресурстар және технологиялар мамандардың еңбек қызметіне түбегейлі әсер етеді және Қазақстан Республикасының кең тұрғындар шеңберіне өскен сұранысқа медициналық көмектің жоғарымамандандырылған түрлерін қолжетімді етеді. Бағдарламаның мазмұны денсаулық сақтауда белсенді қолданыс тапқан заманауи ақпараттық жүйелер туралы жалпы сипаттама береді. Бағдарлама студентті денсаулық сақтаудың ақпараттық жүйесінің негізгі түсініктерімен, кезеңдерімен, құрылымымен, Қазақстанның Бірыңғай денсаулық сақтаудың ақпараттық жүйесінің қағидаларымен, аталмыш мемлекеттік стратегиясын жүзеге асырудың нәтижелерімен таныстырады.

«Денсаулық сақтаудың ақпараттық жүйесі» бағдарламасы алғашқы рет құрастырылған және білім алушыларға аталмыш салада қажетті білім береді және қазіргі талап етілетін кәсіптік құзіреттіліктерді қалыптастырады.

10. Оқытудың нәтижесі.

Білу мен түсіну (зерттеліп отырған саладағы алдыңғы қатарлы білім элементтерін қоса алғанда, сол сала бойынша білімі мен түсінігін көрсете білу):

кәсіби міндеттерді шешуде заманауи ақпараттық технологиялардың мүмкіндіктерін біледі, науқастың денсаулық жағдайын комплексті бағалаудың өлшемдерін біледі, денсаулық сақтау жүйесінің, әртүрлі мекемелердің негізі көрсеткіштерін біледі, денсаулық сақтау саласына енгізуді көздейтін ҚР нормативті құқықтық актілерін біледі; инновациялық менеджменттің негізгі түсініктері мен терминдерін біледі; қоғамдық және тәжірибелік денсаулық сақтау саласындағы инновациялық менеджмент тәсілдерін, қызметтерін, қағидаларын біледі; ҚР денсаулық сақтаудағы аккредитациялау ережесін біледі; ҚР аккредитацияның заңды және нормативтік-құқықтық базасының үрдістерін біледі;

Білімді пайдалану мен түсіну (осы білімі мен түсінігін кәсіби деңгейде қолдана білу): ақпараттық білім беру технологияларын қолдана алады, кәсіптік жағдайларды шешуде заманауи ақпараттық технологиялардың мүмкіндігін қолдануға қабілеті бар, әр-түрлі оқыту формаларын қолдана алады, әртүрлі көздерден алынған инновациялық әдістерді іздеу мен бағалауды қолданады; инновациялық менеджменттің әдістерін қолданады; денсаулық сақтаудағы инновациялық менеджменттің мәліметтер базасын пайдаланудың негізгі тәсілдерін біледі; медицина саласында қолданыстағы стандарттарды қолдана алады;

Талқылауды қалыптастыру (дәйектемелер құрастыру және зерттеп отырған саласындағы мәселелерді шешу): өзінің кәсіптік қызметінің саласында заңдық базаны қолдануда дәлелдерді тұжырымдайды, жаңа білім алудың қажеттілігін дәлелдейді; ақпараттық-білім беру

технологиялардың мүмкіншіліктерін дәлелдейді, денсаулық сақтаудағы инновациялық менеджменттің бағдарламалары мен жоспарын тұжырымдайды; енгізудің өңдеу жолының принциптерін және іске асуын тұжырымдайды; денсаулық сақтаудағы инновациялық менеджменттің принциптерін қолдану кезеңдерін тұжырымдайды, ұйымдастыру бағдарламасын және субъектілерді аккредиттеу жүргізу олардың қазіргі ереже талаптарға сәйкестігі

Коммуникативті қабілеттер (ақпаратты, идеяларды, мәселелерді және шешімдерді мамандарға да, маман еместерге де жеткізе білу қабілеттерінің болуын көздейді): өзінің организациялық техникамен қолдану қабілетіне иелігін көрнекі түрде көрсетеді, медициналық мекемелер мен ұжымдардағы мамандар қызметінің құқықтық негіздері туралы өз білімін беруге қабілетті, өз тәжірибиесінде өз қызметінің жоспарын құруға бейімді; инновациялық менеджменттің негізгі терминдерін жұмысына пайдалануға қабілетті; инновациялық менеджменттің негізгі терминдерін жұмысына пайдаланып ақпарат хабарлауға қабілетті; денсаулық сақтаудағы аккредитациялау қағидаларын қолдана алады

Білім беру дағдылары немесе оқуға деген қабілеті (әлеуметтік, этикалық және ғылыми көзқарастарды ескере отырып, пайымдаулар жасауға қажет ақпараттар жинауды және интерпретациялауды жүзеге асыру):

статистикалық зерттеу әдісін қолдану негіздерін дифференциялайды, медициналық сараптаманы (уақытша және толық еңбекке қабілетсіздік) ұйымдастырудың сұрақтарын талқылайды, өз бетінше және жеке жұмысқа дайындығын көрсетеді, аудитория алдында кәсіптік жағдайларды шешуде заманауи технологиялардың мүмкіншілігін дәлелдейді, денсаулық сақтаудағы инновациялық менеджменттің негізгі қағидаларын көрсетеді; медициналық тәжірибиеде қолданылған инновациялық ендірулердің түрлерін дифференциялайды; медициналық ұйымдардың сабасын басқарудағы жүйені қалыптастырудағы кеңестік көмек көрсету қабілетті

Реквизитке дейінгі: биостатистика, қоғамдық денсаулық сақтау және менеджмент негіздері

Реквизиттен кейінгі: қоғамдық денсаулық сақтау, магистратура пәні.

13 . Әдебиет:

Негізгі:

Дәріс кешені- Қоғамдық денсаулық сақтаудағы ақпараттық технологиялар пәні бойынша: дәріс кешені / қоғамдық денсаулық сақтау- 2 кафедрасы. - Шымкент : ОҚМФА, 2016. - 75 бет. с.

Разработка методических подходов к оптимизации информационного обеспечения специалистов (врачей и фармацевтов) - на основе компьютерных технологий : методические рек. / К. Д. Шертаева [и др.]. - Астана - Шымкент : ЮКГМА, 2008

Электронды басылым

Разработка методических подходов к оптимизации информационного обеспечения специалистов (врачей и фармацевтов) - на основе компьютерных технологий [Электронный ресурс] : методические рек. / К. Д. Шертаева [и др.]. - Электрон. текстовые дан. (220 Кб). - Астана - Шымкент , 2008

1.Кафедра: "Әлеуметтік медициналық сақтандыру және денсаулық сақтау"»

2.Дайындық деңгейі-Бакалавриат

3.Мамандығы - " Қоғамдық денсаулық сақтау "»

4.Курс-3, Семестр -5

5.Элективті пән атауы - "Менеджмент және Маркетинг негіздері"

6. Кредиттер саны-4/120

7. Пәннің мақсаты: студенттердің денсаулық сақтау жүйесінде тиімді жұмыс істеу үшін қажетті білім, білік және дағды кешенін қалыптастыру, денсаулық сақтаудағы менеджмент саласындағы кәсіби құзыреттілік негіздерін және осы пәннің аса маңызды бөлімдерін одан әрі тереңдетіп оқыту үшін қоғамдық денсаулық пен денсаулық сақтауды түсіну негіздерін қалыптастыру.

8. Оқыту міндеттері:

- * менеджментті дамытудағы негізгі тарихи үрдістер мен құзыреттіліктермен таныстыру;
- "Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау", сондай-ақ олардың құрамдас бөліктерінің негізгі бөлімдерін түсіну;
- * халықтың денсаулығын бағалау негіздеріне үйрету;
- * менеджменттің негізгі ұғымдарымен таныстыру;
- * халыққа медициналық және медициналық-профилактикалық көмекті ұйымдастыру негіздері туралы түсінік беру;
- * денсаулық сақтаудағы менеджменттің теориялық негіздерін үйрену;
- * денсаулық сақтаудағы заманауи менеджменттің әдістері мен тәсілдері туралы білімді қалыптастыру;
- * Денсаулық сақтау мекемелері, ұйымдар, кәсіпорындар менеджерлерінің практикалық қызметінде алған білімдерін қолдану дағдыларын үйрету.
- * студенттерге ЕПҰ-да санитарлық-статистикалық бақылау жүйесі және есептік құжаттама жүйесі туралы түсінік беру.
- * студенттерді Денсаулық сақтау ұйымдарында медициналық статистиканың кәсіби қызметінің дағдылары мен білімдеріне үйрету.

9. Пәнді таңдау негіздемесі:

Денсаулық сақтаудағы менеджменттің теориялық және практикалық негіздерін меңгеру денсаулық сақтаудағы басқару процесін ұйымдастырудың ерекшеліктерін ескере отырып, менеджердің құзыреттілігі бар денсаулық сақтау ұйымдарын басқару үшін кадрларды сапалы жаңа даярлау қажеттілігіне бағытталған.

Қазіргі жағдайда денсаулық сақтау саласындағы табысты қызмет менеджменттің қазіргі заманғы жетістіктерін қолдануға байланысты.

10. Оқыту нәтижелері (құзыреттер))

Білім және түсіну (Осы саладағы алдыңғы қатарлы білім элементтерін қоса алғанда, оқылатын салада білім мен түсінікті көрсету): менеджментті дамытудағы негізгі тарихи үрдістер мен құзыреттілікті біледі. "Менеджменттің" негізгі ұғымдарын, сондай-ақ оның негізгі функцияларын біледі. Халықтың денсаулығы және денсаулықты бағалау әдістері туралы біледі. Халыққа медициналық және медициналық-профилактикалық көмекті ұйымдастыру негіздерін біледі.

Білімі мен түсінігін қолдану (осы білімі мен түсінігін кәсіби деңгейде қолдану):

Әлеуметтік-экономикалық жағдайларға байланысты халықтың денсаулық жағдайының көрсеткіштерін бағалай алады; менеджмент жүйесінде бақылау жүргізе алады; дұрыс

басқарушылық шешім қабылдай алады; менеджерден көшбасшының анықтамасын айыра біледі.

Пайымдауларды қалыптастыру (дәлелдерді тұжырымдау және зерттелетін саладағы мәселелерді шешу):

Халық денсаулығының негізгі көрсеткіштерін жинау және есептеу жүргізуге қабілетті; кадрларды басқаруға, жанжалды жағдайларда шешім қабылдауға қабілетті; ұйымның ішкі ауыспалы өзгерістерін талдауға қабілетті; денсаулық сақтауды ұйымдастыруды қалыптастыруға ықпал етуге қабілетті.

Коммуникативтік қабілеттер (ақпаратты, идеяларды, мәселелерді және шешімдерді мамандарға да, мамандарға да, мамандарға да хабарлау):

Топта жұмыс істеуге, кәсіби қызметте өз бетінше шешім қабылдауға қабілетті; медициналық персонал қызметінің этикалық және деонтологиялық аспектілерін біледі; іс-әрекет пен қарым-қатынасқа қабілетті және дайын; тиімді коммуникация әдістерін, Денсаулық сақтау ұйымдарындағы қақтығыстарды, күйзелістерді және инновацияларды басқару үшін психология мәселелерін біледі.

Оқу дағдысы немесе оқуға қабілеті (Әлеуметтік, этикалық және ғылыми ойларды ескере отырып, пайымдауларды қалыптастыру үшін ақпаратты жинау мен түсіндіруді жүзеге асыру): көшбасшы, менеджер дағдыларын меңгерген. Халық арасында санитарлық-ағарту жұмыстарын жүргізу дағдыларын меңгерген. Денсаулық сақтауда басқару әдістерін меңгерген.

11.Пререквизиттер: коммуникативтік дағдылар, Мамандыққа кіріспе, биостатистика.

12. Постреквизиттер: Қоғамдық денсаулық сақтау, денсаулық сақтаудағы Инновациялық менеджмент, денсаулық сақтау жүйесінің сапасын бақылау.

13. Әдебиет:

Негізгі:

1. Общественное здравоохранение : учебник / А. А. Аканов [и др.]. - ; Одобрено и рек. комитетом по контролю в сфере образования и науки. Мин-ва образования и науки РК. - М. : "Литтерра", 2017. - 496 с.
2. Сыздыкова, К. Ш. Менеджмент в здравоохранении учебное пособие - Алматы : ИП Изд-во "Ақнұр", 2015. - 236 с
3. Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение : учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова. - 3-е изд., перераб. и доп. ; Мин-во образования и науки РФ. Рек. ГОУ ВПО "Первый гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 544 с.
4. Семёнов, В. Ю. Экономика здравоохранения : учебное пособие / В. Ю. Семёнов. - 2-е изд., перераб. ; Рек. Учебно-методич. объедин. по мед. и фармацев. образ. вузов России. - М. : МИА, 2014. - 1000 с
5. Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение: учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова ; М-во образования и науки. - 3-е изд., перераб. и доп. ; Рек. ГОУ ВПО "Первый Моск. гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 544 ил.
6. Менеджмент: учебник / Гос. ун-т упр. ; под ред. М. Л. Разу. - 3-е изд., стер. - М. : КНОРУС, 2011. - 480 с.
7. Биғалиева, Р. К Менеджмент және денсаулық сақтауды ұйымдастыру. - Алматы : Эверо, 2013
8. Биғалиева, Р. К. Менеджмент және денсаулық сақтауды ұйымдастыру : оқулық . - Алматы : ЖШС "АТБ", 2011

9. Гриффин, Р. Менеджмент = Management : оқулық / Р. Гриффин ; Қаз.тіл.ауд. Г.А. Абдуллина [және т.б.]. - 12- басылым. - Астана : Ұлттық аударма бюросы, 2018. - 768 б. с. : сур.-(Рухани жаңғыру).
10. Бөлешов, М. Ә. Қоғамдық денсаулық және денсаулықты сақтау: оқулық / М. Ә. Бөлешов ; ҚР БҒМ. - Алматы : ҚР жоғары оқу орындарының қауымдастығы, 2012. - 256 бет. с.
11. Бөлешов, М. Ә. Қоғамдық денсаулық және денсаулықты сақтау: оқулық / М. Ә. Бөлешов. - Алматы : Эверо, 2015. - 244 бет с.
12. Мұхамбеков, М. М. Денсаулық сақтаудағы менеджмент оқу құралы - Алматы : Эверо, 2014. - 348 бет.-
13. Сатыбалдыұлы, С. С. Маркетинг және менеджмент негіздері: оқулық / С. С. Сатыбалдыұлы, Б. А. Байтанаева. - 2-бас. - Астана : Фолиант, 2011. - 320 бет. с.
14. Леонтьева, И. А. Основы менеджмента и маркетинга : учебник / И. А. Леонтьева. - 2-е изд. - Алматы : Фолиант, 2010. - 320 с.
15. Полунина, Н. В. Общественное здоровье и здравоохранение: учебник / Н. В. Полунина ; Рек. Учебно-метод. объедин. по мед. и фармацев. образ. вузов России. - М. : МИА, 2010. - 544 с. : ил.

Дополнительная

1. Медик, В. А. Общественное здоровье и здравоохранение: практикум: учеб. пособие для мед. училищ и колледжей / В. А. Медик, В. И. Лисицин, А. В. Прохорова ; М - во образования и науки РФ. - ; Рек. ГОУ ВПО "Мос. мед. акад. им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 144 с. : ил.
2. Рахимбаев, А. Б. Менеджмент : учеб. пособие / А. Б. Рахимбаев, А. К. Бельгибаев. - Алматы : Заң әдебиеті, 2009. - 164 с.
3. Жәкенова, Б. Қ. Менеджмент негіздері (тест тапсырмаларының жинағы): оқу құралы / Б. Қ. Жәкенова, Қ. Б. Тәмпішева, Ж. С. Слатова. - 2-бас. - Астана : Фолиант, 2011. - 96 бет. с. -
4. Денсаулық сақтаудағы менеджмент: дәрістік топтама / Ж. С. Төлебаев [ж/б.]. - Алматы : АҚНҰР, 2016. - 258 бет.
5. Жакенова, Б. Қ. Менеджмент негіздері: оқулық / Б. Қ. Жакенова, Қ. Б. Тәмпішева, Л. М. Мақсатова. - 2-бас. - Астана : Фолиант, 2011. - 260 бет. с.
6. Thomson, S. Financig health care in the European Union. Challenges and policy responses : монография : European Observatory on Health Systems and Policies, 2009. – Перевод заглавия: Финансирование Здравоохранение в Европейском Союзе.

Электронные ресурсы

1. Дәріс кешені. Ғаламдық денсаулық сақтау пәні бойынша [Электронный ресурс] : дәріс кешені / №1 қоғамдық денсаулық сақтау кафедрасы. - Электрон. текстовые дан. (208Кб). - Шымкент : ОҚМФА, 2016. - 16 бет. с.
2. Дәріс кешені. Ғаламдық денсаулық сақтау пәні бойынша [Электронный ресурс] : дәріс кешені / №1 қоғамдық денсаулық сақтау кафедрасы. - Электрон. текстовые дан. (208Кб). - Шымкент : ОҚМФА, 2016. - 16 бет. с.
3. Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение [Электронный ресурс] : учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова. - 3-е изд., перераб. и доп. - Электрон. текстовые дан. (43,1Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. диск (CD-ROM).
4. Медик, В. А. Общественное здоровье и здравоохранение [Электронный ресурс] : учебник / В. А. Медик, В. К. Юрьев. - Электрон. текстовые дан. (47,6 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 608 с. эл. опт. диск (CD-ROM) : ил.
5. Герчикова, И. Н. Менеджмент [Электронный ресурс] : учебник / И. Н. Герчикова. - 4-е изд., перераб. и доп. - Электрон. текстовые дан. (8,12 Мб). - М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2011. - 508 с. эл. опт. диск (CD-ROM).

6. Основы менеджмента [Электронный ресурс] : электронный учебник / Л. В. Плахова [и др.]. - Электрон. текстовые дан. (986 Мб). - М. : КНОРУС, 2010. - эл. опт. диск

Кафедра: Әлеуметтік медициналық сақтандыру және қоғамдық денсаулық.

Дайындық деңгейі – Бакалавриат.

Мамандығы: «Қоғамдық денсаулық сақтау»

Курс-3, Семестр-5

Элективті пәннің атауы: «Денсаулық сақтаудағы экономика және қаржыландыру негіздері»

Кредит саны-6/180

Мақсаты: студенттердің экономикалық ойлау қалыптастыру қамтамасыз ету, денсаулық сақтау және қабілеті болашақ менеджерлер кәсіби қызмет саласындағы экономикалық проблемаларды шешу жолдарын үйрету.

Міндеттері:

- экономика және денсаулық экономика саласындағы кәсіби экономикалық білім мен дағдыларды меңгеру үшін қажетті ақпаратты студенттерді қамтамасыз етеді
- денсаулығы үшін экономикалық ресурстарды шектеулі мақсаты қоғамдық денсаулық және тиімді пайдалану басқару үшін қажетті студенттердің кәсіби дағдыларын қалыптастыру.
- еркін нарықтық экономикаға шарлай алады денсаулық сақтау менеджерлерін дайындау.

9.Пән таңдауды негіздеу Денсаулық сақтаудағы экономика - нақты жағдайларда экономикалық заңдардың орындалуын және медициналық қызметтердің жүзеге асырылуын, сонымен қатар халық денсаулығын қорғауға тегін медициналық көмектің қоғамға қажеттілігін толық қанағаттандыратын шарттар мен факторлардың орындалуын оқытатын экономикалық ғылым.

Денсаулық бұл – тек қоғамдық ғана емес, сонымен қатар нарықта қолжетімді және сатылатын тауар болмаса да, ақша – тауар категориясына кірмесе де, экономикалық тұрғыда маңызды болып есептеледі. Денсаулықтың нарықтық құны болмаса да, қоғам үшін де, жеке адам үшін де жоғары бағаланады. Сонымен қатар денсаулықты сақтау, жақсарту және қалпына келтіру үшін мемлекетке көптеген ресурстарды жұмсауға тура келеді. Сондықтан денсаулықты экономикалық тұрғыда жоғары бағалауға тура келеді.

Денсаулық сақтаудағы жаңа экономикалық қарым-қатынастар медициналық ұйымдарға қосымша қаржыландыру көздерін тек медициналық қызмет көрсетуден ғана емес, өндірістік және сервистік қызмет көрсету арқылы да алуға болатындығына да мүмкіндік береді.

«Денсаулық сақтаудағы экономика және қаржыландыру негіздері» пәні 5В110200 «Қоғамдық денсаулық сақтау» мамандығы бойынша бакалаврларды дайындауда негізгі пән болып есептеледі. Қазіргі уақытта денсаулық сақтау саласында қызметтің жақсаруы, сонымен қатар қаржылық – экономикалық басқаруда да басқарушылық шешімдердің сапасына тәуелді.

«Денсаулық сақтаудағы экономика және қаржыландыру негіздері» пәнін оқып – үйрену денсаулық сақтаудағы экономика және қаржыландыру жүйесі туралы, оның негізгі түсінігі, категориялары, теорияның тәжірибемен байланысы, нарықтық экономикадағы орны мен атқаратын рөлі туралы ғана емес, экономикалық және басқарушылық ойлауды дамытуға мүмкіндік береді.

10. Оқытудың нәтижесі.

1) Білім мен түсіністік (зерттелген саладағы білім мен түсініктерді көрсету, осы саладағы ең озық білім элементтерін қоса алғанда):

- Қоғамның экономикалық жүйесіндегі денсаулық сақтаудың рөлі мен орнын біледі.
- Денсаулық сақтау нарығын және оның негізгі сегменттерін анықтауды, нарықты сегменттеу принциптерін біледі.
- ЕПҰ-ның экономикалық және маркетингтік жұмысын реттейтін ҚР нормативтік-құқықтық актілерін біледі.
- Тұрғындардың денсаулық жағдайын зерттеуде статистикалық әдістерді қолдану негіздерін және медициналық көмекті ұйымдастыру негіздерін біледі.
- Медицина қызметкерлерінің этикалық және деонтологиялық аспектілерін біледі.

2) Білім мен түсінікті қолдану (осы білімді және түсінікті кәсіби деңгейде қолдану):

- Жағдайлық есеп ретінде медициналық қызметтер нарығын талдауды рәсімдей алады.
- Халыққа көрсетілетін емдік- профилактикалық көмектің негізгі экономикалық көрсеткіштерін есептеуде;
- Сапаны бағалауды және жеке дәрігерлер мен толық медициналық ұйымдардың жұмысының тиімділігін бағалауды іске асыра алады.
- Денсаулық сақтау нарығын және оның негізгі сегменттерін анықтауды, нарықты сегменттеу принциптерін біледі;

3. Ойларды қалыптастыру (аргументтерді қалыптастыру және зерттелетін саладағы мәселелерді шешу):

- Халыққа көрсетілетін емдік- профилактикалық көмектің негізгі экономикалық көрсеткіштерін есептеу әдістемесін көрсетеді;
- Халыққа көрсетілетін емдік- профилактикалық көмектің негізгі экономикалық көрсеткіштерін қолданады;
- Денсаулық сақтау саласында бағалауды үйретеді.
- Кәсіптік жағдайларды шешуде заманауи ақпараттық технологиялардың мүмкіндігін қолдануға қабілеті бар.

4) Оқыту дағдысы немесе оқуға деген қабілеттілік (әлеуметтік, этикалық және ғылыми көзқарастарды ескере отырып, пайымдаулар жасауға қажет ақпаратты жинау және интерпретациялау):

- ЕПМ жоспарын құрастыруға қабылетті;
- Денсаулық сақтау саласында экономика қағидаларын қолданады;
- Студенттерге денсаулық сақтауда қаржыландыру көздерінің түрлерін және ерекшеліктерін түсіндіруге қабылетті.

5) Коммуникативті қабілеттілік (мамандарға, онымен қоса, маман емес тұлғаларға ақпаратты, идеяны, мәселелер мен шешімдерді хабарлайды):

- өзіндік жеке жұмыстарын орындау қабылеттерін көрсете алады;
- тәжірибеде маркетингтік іс әрекеттердің негізгі кезеңдерін түсіндіруге қабылетті;
- денсаулық сақтауда қаржыландыру көздері туралы ақпараттарды интеграциялауға қабылетті;

- МӘМС жән Мемлекеттік жеке серіктестік (ГЧП) жағдайында қоғамдық денсаулық сақтау ұйымдарын инвестициялау ерекшеліктерін қалыптастырады.

Реквизитке дейінгі: мамандыққа кіріспе, денсаулық сақтаудағы және менеджмент негіздері, биостатсика.

Реквизиттен кейінгі: Қоғамдық денсаулық сақтау, әлеуметтік медициналық сақтандыру және әлеуметтік қорғау, денсаулық сақтау жүйесінің сапасын бақылау.

12 . Әдебиет:

Негізгі:

1. **Рахыпбеков, Т. К.** Методы экономического анализа в здравоохранении: учеб. пособие / . - Алматы

: АҚНҰР, 2016. - 342 с. -30экз.

2. **Касымова, Б. Т.** Денсаулық сақтау экономикасы: оқу құралы /Алматы : Эверо, 2016. - 260 бет. с.40экз.

3. **Экономика здравоохранения:** учебник / под ред. А. В. Решетникова. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 192 с.10экз.

4. **Сыздықова, К. Ш.** Денсаулық сақтаудағы экономика мен маркетинг: дәрістік топтама / - Алматы : АҚНҰР, 2015. - 214 бет. с.65экз.

5. **Сыздықова, К. Ш.** Экономика и маркетинг в здравоохранении : учебное пособие / . - Алматы : ИП "Ақнұр", 2015. - 274 с.75экз.

6. **Весельская, Н. Р.** Финансовое право Республики Казахстан: учебник / Н.. - Алматы : [б. и.], 2015. - 312 с. 2экз.

7. **Экономика здравоохранения:** учебник / под ред. А. В. Решетникова. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 192 с.10экз.

8. **Токкулиева, Б. Б.** Денсаулық сақтаудағы экономика және қаржыландыру негіздері оқу құралы /; ОҚМФА Әдіст. Кеңес мәжілісінде бекіт. және баспаға ұсынған. - Алматы : Эверо, 2014. - 208 бет-210экз.

9. **Сыздықова, К. Ш.** Денсаулық сақтаудағы экономика мен маркетинг : дәрістік топтама / . - Алматы : АҚНҰР, 2015. - 214 бет. 65экз.

11. **Общественное здоровье и здравоохранение, экономика здравоохранения.** В 2 т. Т. 1 [Текст] : учебник / - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013-.51экз.

12. **Общественное здоровье и здравоохранение, экономика здравоохранения.** В 2 т. Т. 2 [Текст] : учебник / . - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 160 с.51экз.

Қосымша әдебиеттер.

1. **Экономика здравоохранения:** учебник / под ред. А. В. Решетникова. - М. :ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 192 с.-10экз.

2. **Семёнов, В. Ю.** Экономика здравоохранения: учебное пособие / - М. : МИА, 2014. - 1000 с.-39экз.

Электронды ресурстар

1. **Медик, В. А.** Общественное здоровье и здравоохранение [Электронный ресурс] : учебник /. - Электрон. текстовые дан. (47,6 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 608 с. эл. опт. диск (CD-ROM) 15экз.
2. **Липсиц, И. В.** Основы экономики [Электронный ресурс] : учебник для мед. училищ и

1. **Кафедра:** Әлеуметтік медициналық сақтандыру және қоғамдық денсаулық.

2. **Дайындық деңгейі** – Бакалавриат.

3. **Мамандығы:** «Қоғамдық денсаулық сақтау»

4. **Курс-4, Семестр -8**

5. **Элективті пәннің атауы:** «Медициналық заңнама»

6. **Кредит саны-4/120**

7. **Мақсаты:** Студенттерге азаматардың денсаулығын қорғау жөніндегі заңнамалармен, медициналық қызметкерлердің қызметінің құқықтық негіздерімен таныстыру. Кәсіптік қызмет саласындағы кешенді пәнаралық, сектораралық мәселелерді шешуді үйрету.

8. **Міндеттері:**

- Емдік - профилактикалық және санитарлық-эпидемиологиялық ұйымдардың қызметінің ұйымдастырушылық-экономикалық аспектілері жөнінде негізгі білімін қалыптастыру.

- Заң және құқық аясында, денсаулық сақтауды ұйымдастыру қызметін жоспарлау және басқару әсерлілігі бойынша білімді қалыптастыру.

- Еңбекті қорғаудың негізгі нұсқауларын, сақтану техникасы мен кәсіптік этиканы білу.

9.**Пән таңдауды негіздеу.** Қазіргі таңда денсаулық сақтауды ұйымдастыру саласында білікті мамандар, медициналық, экономикалық, психологиялық және құқықтық білімі бар менеджер-кәсіпқойлар қажет. . Қазіргі кезде денсаулық сақтау саласындағы табысты қызмет негізінен заңды құжаттардың шешімдердің сапасына байланысты. Сонымен қатар заңнамалық база негізінде денсаулық сақтау саласындағы мемлекеттік саясаты жүргізіледі және азаматтардың қауіпсіз, тиімді медициналық көмек алудағы, мемлекеттің, жұмыс берушінің, азаматтардың жеке және қоғамдық денсаулықты сақтау мен нығайтудағы тең жауапкершілігі, ана мен баланы қорғау, кепілдендірілген тегін медициналық көмек көлемін қамтамасыз ету, денсаулық сақтау жүйесіндегі профилактикалық бағыттылықтың приоритеттілігін қамтамасыз ету.

10. **Оқытудың нәтижесі.**

Білу мен түсіну (зерттеліп отырған саладағы алдыңғы қатарлы білім элементтерін қоса алғанда, сол сала бойынша білімі мен түсінігін көрсете білу): Қазақстан Республикасы Конституциясын, Кодексі, медициналық ұйымдардың жұмысын реттейтін басқа да заңнамалық құжаттарды, денсаулық сақтау саласындағы басқару және мемлекеттік реттеу және денсаулық сақтау жүйесіндегі медициналық көмекті ұйымдастыруды біледі.

Білімді пайдалану мен түсіну (осы білімі мен түсінігін кәсіби деңгейде қолдана білу): Қарастырылған сұрақтың дәлелін өзінің дәл жеке көзқарасымен жеткізеді, адамдардың репродуктивті құқықтарын қорғау ішараларының жоспарын талдай алады, денсаулық сақтау аясында ақпараттық технологияны және заманауи техникамен жұмыс істей алады, денсаулық сақтау саласындағы жеке қарым қатынасты реттеуді түсінеді.

Талқылауды қалыптастыру (дәйектемелер құрастыру және зерттеп отырған саласындағы мәселелерді шешу): Құқықтар мен міндеттер, еңбек қатынастары, медициналық және фармацевтикалық қызметкерлердің Ар Кодексі және денсаулық сақтау саласындағы халықаралық қарым-қатынас мәселелерін қалыптастырады және әлеуметтік қызметкерлердің көшбасшы сапасын анықтайды және топта жұмыс істейді, санитарлық эпидемиология қызметтегі қоғам денсаулығымен, медициналық заңнаманың интеграциялық сұрақтарын меңгере алады.

Коммуникативті қабілеттер (ақпаратты, идеяларды, мәселелерді және шешімдерді мамандарға да, маман еместерге де жеткізе білу қабілеттерінің болуын көздейді): Туберкулезбен, ВИЧ, СПИДпен ауырғандарға, жүйке ауруларымен, маскүнемдікпен, нашакорлықпен, токсикоманиямен ауыратындарға медициналық-әлеуметтік көмекті

ұйымдастыру білімін жеткізе алады және мейірімділік, теңдік, әділдік сияқты сапаларды меңгереді, денсаулық сақтау саласындағы ақпараттандыру қағидаларын және адамның жеке өміріне сыйластықпен көрсетіп айқындайды. Топта жұмыс істей алады.

Білім беру дағдылары немесе оқуға деген қабілеті (әлеуметтік, этикалық және ғылыми көзқарастарды ескере отырып, пайымдаулар жасауға қажет ақпараттар жинауды және интерпретациялауды жүзеге асыру): Денсаулық сақтау саласындағы халықаралық қарым-қатынастың экономикалық, құқықтық негіздерін және медициналық ұйымдағы көмекпен денсаулық сақтау жүйесін реттейді. Санитарлық эпидемиология қызметтегі қоғам денсаулығымен, медициналық заңнаманың интеграциялық сұрақтарын қалыптастыра алады.

Реквизитке дейінгі: мейірбике ісіндегі әлеуметтік жұмыс негіздері, мамандыққа кіріспе.

Реквизиттен кейінгі: магистратура пәні.

13 . Әдебиет:

Негізгі:

1. Кодекс Республики Казахстан о здоровье народа и системе здравоохранения: законы и законодательные акты. - Астана: Б. ж., 2009. – 1 экз.
2. Медик В. А. Общественное здоровье и здравоохранение: учебник . - 3-е изд., перераб. и доп. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2010.-30 экз.
3. Татарников М. А. Сборник должностных инструкций работников учреждений здравоохранения.- М.,2010.- 2 экз.

Қосымша:

1. Бирлидис, Г. В. Правовое обеспечение профессиональной деятельности медицинских работников: учебник для студентов. - Ростов н/Д : Феникс, 2006. – 1 экз.
2. Жузжанов, О. Т. Стратегия и тактика законодательного обеспечения развития здравоохранения РК: монография. - Костанай : [б. и.], 2003. – 4 экз.
3. О здравоохранении в Республике Казахстан: основные законодательные акты. - Алматы: Юридическая лит., 2002. – 1 экз.
4. Об охране здоровья граждан в Республике Казахстан: закон РК. - Алматы: Юрист, 2002. – 1 экз.
5. Шарманов, Т. Ш. Долгое восхождение к праву на здоровье: монография. - Алматы: Атамұра, 1998. – 2 экз.
6. Ethical Codes and Declarations Relevant to the Health Professions : an Amnesy International compilation of selected ethical and human rights texts. - Fourth Revised Edition. - London : Easton Street, 2000. – 1 экз. **Перевод заглавия:** Моральные кодексы и декларации, относящиеся к медицинским профессиям

Электронды ресурстар:

1. ДерягинГ. Б. Медицинское право [Электронный ресурс] : электронный учебник /. - Электрон.текстовые дан. (1,54 Мб). - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 5 экз.
2. Медицинское право. Учебный комплекс в 3 т. [Электронный ресурс]: учебник / Ю. Д. Сергеев [и др.]. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2008. – 5 экз.
3. Рефераты по медицине [Электронный ресурс]: рефераты, курсовые, дипломы, другие темы. М: Триада-Х, 2005. – 2 экз